

Taliga: riik õhutab klassiviha

Eesti ametiühingute juht Harri Taliga leiab, et meie valitsuse liikmete mõttemall on üleeilses päevas. lk 8

Pank müüb võlgu internetis

Bigbank on Osta.ee-s müüki pannud ligi kaks-sada võlanõuet eraisikute vastu. Juriidiliselt on kõik siiski korrektne, aga mis hakkab saama siis, kui võlanõuded ostab mõni tugeva biitsepsiga rusikakangelane? lk 2–3

Info ja tellimine: eestifilm.epl.ee

SEL LAUPÄEVAL,
6. OKTOOBRI
SAABUB MÜÜGILE

„INIMESED
SÕDURISINELIS”

VAID
4,99€
FILM!

+1,15 €
PÄEVALEHE
EEST

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 232 | REEDE, 5. OKTOOBER 2012

● ● ● ajaleht.epl.ee

Foto: Rauno Volmar

Kaitsetu Eesti

Neli patrullipolitseinikku maakonna peale, nagu oli ka Viljandi massikakluse ajal, on Eestis tavapärane nähtus. lk 7

Lang mängib mõttega tõsta raamatute käibemaksu

Kirjastused ootavad hinge kinni pidades sõnumeid kultuuriministeeriumist, kus lähiajal seisab ees minister Rein Langi, asekanstler Ragnar Siili ja kirjandusnõunik Asta Trummeli nõupidamine. See kolmik kaalub, mis juhtuks, kui tõsta raamatute käibemaks praeguselt 9 protsendilt samale tasemele teiste kaupadega ehk 20 protsendini.

Maksutõusu taga peitub idee, et kõik maksud peaksid olema kõigile ühesugused.

„Mingit plaani seda erisust (raamatutele kehtivat madalamat käibemaksu – toim) kaotada pole olemas. Täna saab riigi toetusmehhanismist ehk alandatud käibemaksu määra tuge kogu raamatupoes müügil olev trükitoode, sealhulgas ka alaealistele mittelubatud trükised. Selliste toodete osakaal müügist (riiklikult toetatust) on kaugelt üle poole käibest,” selgitas Lang eile Eesti Päevalehele. „Kui üldse rääkida erisuse kaota-

misest, peaks olema garantii, et see täiendav eelarvesse laekuv raha läheks sõnakunsti toetuskeemidesse, paraneks väärtusraamatute kättesaadavus ja eesti kirjanduse loometingimused tänasega võrreldes paraneks kordades.”

Kuigi ministri selgituse järgi ei ohusta maksutõus kõiki trükiseid, paistab Langi kabinetis hõljuv teemaa arendus raamatukirjastustele justkui purustav komeet. „Turg kuukuks hoobilt veerandi võr-

ra ja kirjastused peavad valandama samas proportsioonis oma töötajaid,” ütles kirjastuse Varrak juht Priit Maide. „Tekib majanduskriisi tippajaga sarnane olukord. Praegu oleme suutnud kolm aastat püsida kriisi ajal tekkinud tasemel, kuid paranemist pole ka näha.”

Läti hoiatav näide

Varraku kirjastuse 50 töötajat leiaks käibemaksu tõusu järel koha tänaval ligi tosin toime-

tajat. Kirjastajad võrdlevad tekkida võivat olukorda Läti-ga, kus 2009. aastal tõsteti raamatute käibemaks 5 protsendilt esmalt 21-le, seejärel aga vähendati 9-le.

Raamatute müük kukkus meie lõunanaabrite juures esmalt ligi poole võrra, seejärel aga stabiliseerus varasemaga võrreldes veerandi jagu madalamal tasemel.

Valusa lõõgi saavad raamatukogud, kes peavad loobuma uute raamatute ostmisest.

„Tegemist on väga halva uudisega, millest kaotavad kõige rohkem kohalike omavalitsuste rahast elavad raamatukogud, sest riik ei kompenseeri käibemaksu tõusu,” ütles maksutõusu plaani kohta Tallinna keskraamatukogu direktor Kaie Holm. „Meie vähendame eksemplaride arvu, mis omakorda suurendab ootega lugejatele. Väiksemad külaraamatukogud aga ei saa paljusid uusi raamatuid enam üldse osta.” ● Andres Reimer

JUHTKIRI

Kaks politseiautot maakonnas

Kõigest neli minutit läks aega, et kurjategijad saaksid jagu Viljandi maakonnas töölnud politseipatrullist. Tol õöl patrullis ter- ves maakonnas ainult neli politseinikku.

Politseiametilt aru pärides selgus, et tegu oli pigem erandi kui reeglina. Keskmiselt on Eestis ööpäev läbi väl- jas 92 patrulli. Arvestades, et patrull koosneb enamasti ühest kuni kahest inimesest ja kolmandik neist on Harju- maal, teistest veidi rohkem ka Ida- ja Lääne-Virumaal, on tõenäoline, et ülejäänud maakondades on tavalisel päeval kõigest kaks kuni neli politseipatrulli. Võtab kõhedaks.

Muidugi võiks väita, et arvatavasti on tavaline teisipäe- vaöö Läänemaal päris rahulik ja mässu tõenäosus Hiiu- maal pisike. Ka on kuritegevus Eestis vähenenud (kuigi mõrvade arv on suurenenud). Ja kas põhimõtte pärast iga nurga peal politseinikku hoida on ikka kuluefektiivne? Üldises plaanis võib-olla ei ole. Aga hädaolukorras ei mõt- le sellele ükski paanikas inimene. Kas peakski? Julgeolek peaks tähendama kaitset ja julgeolekut igas olukorras. Kõigest hoolimata on kaks patrulli maakonna kohta vähe, nii suhteliselt kui ka absoluutselt.

Oluline põhjus on arvatavasti palk. Soovimatust kuue- saja euro eest ohtlikku stressirohket tööd teha – ja veidi liialdades: selle eest pättidelt peksa saada – ei saa kuidagi

Vähe patrulle

Maakondades on tavalisel päeval ainult kaks kuni neli politsei- patrulli.

hukka mõista. Juulis kir- jutasime politseinikust, kes pärast kümnet aastat korrakajtsjana töötamist eelistab leiba teenida *rek- ka*-juhina – palk on kaks korda suurem. Raha juurde saada on mõistagi keeruline. Eri- ti praegu, kui arstid palka ja muutusi nõudes juba viiendat päeva tööd ei tee ja õpe- tajad alles hiljuti streikisid. Tahes-tahtmata jääb mulje, et korraga tahavad kõik. Aga ei taha, vaid vajavad. Ometi vaata pärast kriisi riigi rahakotist vastu tühjus ja maail- mamajanduse üldseisule mõeldes ei paista see ka niipea täituvat. Sellepärast on asi prioriteetides. Välisjulgeoleku- le kulutatavad kurikuulsad kaks protsenti on teema, mida siinkohal lahata ei jõua, aga ka küsitavaks seada ei soovi- ta. Pigem tuleks pilku heita äsja heaks kiidetud riigieelar- vest lubatavale palgatõusule, mida justkui veidi oleks: 4,4 protsenti personalikuludeks igale ministrile, kes näidaku, kuidas ja kus ta seda kasutab. On selge, et 4,4 protsen- ti või mõnel pool ka veidi rohkem on vähe – inflatsioon sööb suure osa palgatõusu ära. Aga nagu mainitud, priori- teetid! Neid määrab muide valitsus. „Kõigile veidi viska- mine” näib pigem tormi ärahoidmise kui otsuste langeta- misena. ●

REPLIIK

Marksistlik kapitalism

Mida aeg edasi, seda selgemaks saab, et arusaamad kapitalismist on Eestis tegelikult marksistlikud. Pole ka ime, vaadates praeguse otsustajate ja tüürijate põlvkonna päritolu – puha nõukogude inimesed! Ja see, mida neile 20. sajandi keskel kapitalismi kirjelduse pähe sisse söödeti, millest nad nüüd juhinduvad, oli hoopis ju 19. sajandi keskpaiga kapitalismi kriitika. Ajupesu on oma töö teinud ja vanad koerad enam uusi trikke ei õpi, rää- kimata arusaamisest, et Marxi kriitikast tegi muu maailm ammu tsiviliseeritud järeldused. Aga mis teha, sest kui- das kasvada saaks kõhuke, tööline kui poleks õhuke? Ega silinderkübargi pole odav lõbu, kuigi tänapäeval on tegu pigem narrimütsiga. ● **Mart Niineste**

LK 4: Anders Härm lahkab sensatsioonilise kunsti tõlgendamist
LK 5: Silver Meikar kirjutab äsjastest Gruusia valimistest

JÜRI MÕIS: RIIGIKOGUS JOODI OHJELDAMATULT

Keskerakondlase Siret Kotka juhi- tava MTÜ korraldatud poliitika- õhtul rääkis endine Tallinna linna- pea ja Isamaaliidu parlamendili- ge Jüri Mõis, et mitte kusagil pole ta näinud nii palju töö ajal joo-

mist, kui oli tema ajal riigikogus. „Ma ei ole kusagil varem oma elus näinud sellist alkoholi tarbi- mist töö ajal kui riigikogus ja pol- nud näinud sellist finantsdistsipli- ni rikkumist kui oma erakonnas,”

ütles Mõis ja lisas, et toona joo- di riigikogu puhvetis keskmiselt igas minutil ports alkoholi. Endi- ne hansapankur kuulus riigikok- ku 1999. aasta märtsist 2000. aas- ta jaanuarini. **Delfi**

Bigbank m võlgnikke internetis

Osta.ee-s on üleval paarisaja inimese isikuandmed koos sünnikuupäevade ja võlasummadega.

Pank ei suuda kontrollida, kuidas ostja võlgu tagasi nõudma hakkab.

Võla ülesostjale jäävad hirmutamiseks ja ähvardamiseks vabad käed.

Tuuli Jõesaar
tuuli.joesaar@ep.lee

Oksjonikeskkonnas Osta.ee müüakse täiesti avalikult era- isikute võlgasid. Müüjaks on Bigbanki tütarfirma Balti Völ- gade Sissenõudmise Keskus (BVSK).

Võlanõude – või veidi utree- ritult lausa võlgniku – omani- kuks saada on lihtne. Lähe- te Osta.ee lehele, valite enda- le mitmesaja võlgniku seast meelepärase – näiteks Sulev A., kellel on Bigbanki eest 1300-eurone võlg. Maksate Sulevi võla eest 365 eurot, aja- te korda paberid BVSK-ga ja teil tekibki õigus võlausalda- jana minna Sulev A. ukse taha rusikat raputama ja nõudma, et too teile 1300 eurot ära mak- saks. Sulev A. võlg on veel suhtelisel väike. Näiteks Märt V. 16 000-eurose võlanõude oma- nikuks võib saada viie ja poole tuhande euro eest. Kok- ku on Osta.ee-s praegu üleval ligi kakssada võlanõuet – kõik avalikult kirjas koos võlgniku ees- ja perenime, sünnikuupäe- va ja võlasummaga.

Ohtlik võimalus

Selline võlanõuete müük annab hirmuäratava võima- luse väljapressimiseks, ähvar- damiseks või lausa orjastami- seks. BVSK juhatusel liige Alar Kondratjev lükkab sellise või- maluse küll tagasi ja kinnitab, et nende teada on kõik korras ja võimalus, et võlanõude ostab raske rusikaga väljapressija, olevat väike. „Üldjuhul müü- me nõudeid võlanõuete sisse- nõuetega tegelevatele ettevõ- tetele. Eraisikutele müüme ka, aga vaid siis, kui inimesel on vastavad teadmised ja oskused olemas ja ta nõuab võlga luba- tud meetmete kasutamise pii- res,” selgitas Kondratjev.

Paraku on seaduslike võima- luste nimistu lühike ja Kond- ratjevi selgitustest ilmneb, et need kasutatakse tegelikult

juba enne võla müükipanekut ära. „Kui me oleme ammen- danud kõik vahendid võla sis- senõudmiseks, aga võlausal- daja tahab oma raha saada ja kohtutäitur ei saa midagi kin- ni pidada, sest isikul sissetu- lek kas puudub või on see ille- gaalne, siis alles paneme (võla- nõude – toim) müüki,” selgitas Kondratjev. See näitab, et võla ülesostjal ei ole alles ühtegi sea- duslikku meetodit, kuidas raha kätte saada.

Alar Kondratjev kinnitas, et BVSK kontrollib võlaostjate tausta, mis peaks vältima võla- nõuete sattumise väljapressi- jate kätte, kuid samal ajal on ettevõtte võimalused võlaost- ja tausta kontrollimiseks pii- ratud. „Vaatame üle erinevad avalikud registrid. Aga kui mingit infot inimese kohta ei leia, siis me pigem ei müü tal- le nõuet,” kinnitas Kondrat- jev. See paraku ei garanteeri, et karistus- või äriregistris puhta taustaga kodanik ei või võlanõudjana muutuda võlg- nikku ähvardavaks või orjas- tavaks väljapressijaks.

Kondratjevi sõnul ostetakse võlanõudeid Osta.ee oksjonilt vähe ja needki mitte valgust- kartvatel eesmärkidel. „Osta. ee kaudu müüme aastas võib- olla kümme-koond nõuet,” selgi- tas ta. „Nõudeid ostetakse näi- teks tasaarveldamiseks: keegi kolmas isik on võlgu isikule, kellele nõuet me müüme. Ja ta ostab meilt nõude ära, teeb tasaarvelduse ning saab selle isiku nõudest enda vastu lah- ti. Selliseid on paar-kolm tük- ki. Mõned on ka need, kes ise oma võla üles ostavad. Ülejää- nud ostetakse konsolideerimi- seks, näiteks koondab mõni inkassofirma nõudeid,” loetles Kondratjev. Samuti kinnitas ta, et BVSK võlanõuete müük Osta.ee-s on juriidiliselt täiesti korrektne: kõik müüki pandud võlanõuded on kohtust läbi käinud ja kohtuotsused välja- makstava võlasumma kohta on

Nõuded on avalikult üleval koos võlgniku nime, sünnikuupäe- va ja võlasummaga.

Kui me inimese kohta mingit infot ei leia, siis me pigem ei müü talle nõuet.

BIGBANK

Intressid kasvavad Bigbanki kasumit

●● Bigbank AS on tarbimis- laenuudele spetsialiseerunud pank. Bigbank alustas tege- vust 1992. aastal ja tegutseb praegu nii Eestis, Lätis, Leedus kui ka Soomes.
●● Bigbank on suurpankade ja liisingufirmade järel Balti riikides üks suuremaid eraisi- kute laenuandjaid.
●● Bigbanki 2011. aasta käive oli 36,2 miljoni eurot, seejuu- res kasvas käive 2010. aasta- ga võrreldes rohkem kui vee- randi võrra – täpsemalt 26%.
●● Möödunud aastal oli Big- banki laenuportfell 185,9 mil- jonit eurot. Möödunud aastal oli Bigbanki laenukasv Eesti turul 4,7%.
●● Kasum kasvas 7,7%, 5,7 miljoni euroni.
●● Majandusaasta aruan- de kohaselt kasvas kasum nii tänu klientide paranenud maksedistsipliinile ja intressi- tulude kasvule kui ka finant- seerimiskulude kahanemise- le ja investeringute kasvule.

teatavasti avalikud, samuti on avaldamise eelduseks, et võlg- nikud on Bigbankiga lepingut sõlmides andnud loa andmete avalikustamiseks.

Tõesti – isikuandmete sea- dus üldiselt ei sekku lepingu- listes suhetes paika pandule, kuid andmekaitseinspektsiooni nõuniku Stiina Liivranna sõnul on väga oluline, kuidas täpselt on leping sõnastatud. Nimelt lubab isikuandmete kaitse sea- dus küll võlaandmeid avalda- da, et teiste inimesi halbade tehingute eest kaitsta, kuid tegelikult kaitseb seadus võlg- nikke ülemäärase avalikustami- se eest. „Õigus võlgniku mak- sehäireandmeid avaldada ei tähenda andmete avalikusta- mist piiramatu arvule tuvas- tamata isikutele (internetis, aja- lehes, ettevõtte teadetetahvlil jne),” selgitas Liivrand. „And- mekaitse inspektsioonile on teadmata, milline on inimese ja krediidiasutuse vahel sõlmi- tud leping. Selleks et eraisiku võlaandmeid internetis avalda-

Täna digilehes

●●● Seitsmendik maailma rahvastikku kasutab aktiivselt Facebooki.
●●● Maalehe 25. sünnipäeva intervjuu Artur Upsiga, kes mängis olulist rolli lehe asutamisel.

ARUKÜLLA TEHAKSE METSLOOMADE HAIGLA

Eile sõlmisid AS Elering ja Eesti-maa Looduse Fond (ELF) lepingu rajada Arukülla metsloomade haigla. Elering annab ELF-ile tasuta kasutada maa koos vana alajaama hoonega. ELF on haigla

ehituseks kogunud 4900 eurot. Kui kõik laabub praeguste kavade kohaselt, saab ehitust alustada 2014. aastal ja metsloomade haigla võiks uksed avada 2015. aastal. **Delfi**

PIIRIL AVASTATI SUUR SALASUITSULAADUNG

Koidula tollipunkti töötajad leidsid teisipäeva hilisõhtul Eestisse sisenenud Venemaa kodaniku veokist 77 320 Venemaa maksumärkidega sigaretti. Ametnikud avastasid veoki juhypoole

se kütusepaagi tihedust mõõtes, et see erineb teisest kütusepaagist. Koidula tollipunkti avastuse teeb haruldaseks see, et kontrollitud veok kuulub eraisikule. **ERR**

üüb

5

Illustratsioon: Ott Vallik

da tohiks, peab olema krediidiasutusel inimese selgesõnaline ja kirjalik nõusolek andmete internetis avalikustamiseks. Kui selline nõusolek puudub, siis on võlaandmete avalikustamine interneti oksjonikeskkonnas ebaseaduslik,” lisas ta.

Vaadake lepingud üle

Seega peaksid Bigbankiga lepingu sõlminud võlglasted igaks juhuks oma lepingud üle vaatama – kas nad ikka on andnud loa oma andmeid tervele maailmale avalikustada.

Bigbanki äriidee võlanõudeid oksjonil müüa on Eestis ilmselt pretsedenditu. Ükski suurtest pankadest nii ei talita. „Pank tegeleb klientide nõuete menetlemisega üldjuhul ise; nõuete edasimüüki inkassofirmale on pank teostanud ühel korral. Klientide nõudeid pank oksjonil ei müü,” kinnitas Swedbanki pressiesindaja Mart Siilivask. Ka kiirlaenufirmad, keda on süüdistatud nii röövellikes intressides kui

ka ränkades tagasimaksegraafikutes, kinnitavad, et oksjonil nad võlanõudeid ei müü. „Oleme üllatunud Bigbanki tegutsemisviisist ja see tekitab palju küsimusi ning küsitavusi. Peame antud lähenemist kohatuks ka isikuandmete kaitse põhimõttest lähtuvalt. Meie ettevõtte ei jaga oma klientide andmeid kontrollimata taustaga isikutele,” ütles Credit 24 omanikfirma MCB Finance Baltikumi tegevjuht Rain Sepp.

Ka kogenud võlanõustaja Ülke Schmidt ei suuda meenutada, et ükski teine firma praktiseeriks võlgade müüki oksjonil. „Ei ole sellest isegi kuulnud. Küll aga ei ole väga imestunud, kahel kolmandikul võlglastest, kes meie juures on käinud, on just probleemid Big-iga,” ütles Schmidt. Vastates küsimusele, kuidas saaks Bigist laenuvõtja kindlustada, et ei satuks oksjonil müüdavate võlglaste nimekirja, vastas Schmidt üheselt: „Bigist tasub lihtsalt eemale hoida.” ●

KOMMENTAARID

●● Kas on eetiline müüa internetis inimeste võlgasid?

Ingo Pöder

Bigbank AS-i juhatuse liige

Eraisikute võlad on delikaatne teema, mille käigus võtame alati lisaks juriidikale arvesse ka eetilist poolt. Kui esinevad objektiivsed asjaolud, miks võlgnik nõuet täita ei saa, siis oleme valmis läbi rääkima. Meie jaoks on võlanõude edasiandmise puhul tegemist äärmusliku meetmega, kuna muu ei ole aidanud.

Alar Kondratjev

BVSK juhatuse liige

Eetilist problemaatikat ma ei näe, sest me ei pane müüki sellise inimese võlga, kes on lühiajaliselt võlgu jäänud. Enne on inimestele antud võimalus kokku leppida, asi on kohust läbi käinud, oleme hoiatanud, et paneme nõude müüki. Sinna satuvad paadunud mittemaksjad.

MTÜ VÖLANÕUSTAJAD BIGBANKIST

Üle poole laenude tagasimaksmise probleemidest on seotud Bigiga

●● Bigbank nimetab end pangaks, kuid toimib agressiivse kiirlaenufirmana.

●● Bigbank annab laenu väga kergekäeliselt ja suuri summasid, intressid ja muud kõrvalkulud kasvavad kui kiirlaenufirmadel.

●● Selle firmaga on meie klientidel probleeme kõige rohkem, peaaegu iga päev on nõustamisel paar inimest, kel on just Bigbankiga seotud suured, pikaajalised, ebamõistlikud nõuded.

●● Tagasimaksmise raskuste puhul antakse küll võlglastele maksepuhkust, kuid järjest uute lepingute sõlmimise nõudmistega kasvab võlasumma mitmekordseks. Drastilisim näide: ilma krooni-eurotki juurde saamata on Bigbankist saadud laen kas-

vanud laenuvõtja jaoks seitsmekordseks võlaks ja maksegraafik sõlmitud aastakümneteks.

●● Bigbank kasutab ära inimeste häda ja sunnib alla kirjutama ebamõistlikele kokkulepetele. Lausa füüsilist vägivalda kasutades ei lubatud kliendil lepingut koju kaasa võtta, et ta enne allkirjastamist saaks leppe sisuga rahulikult tutvuda. Samuti on mindud ootamatult inimesele koju või töö juurde ja nõutud kiirelt allkirjastamist.

●● Kõigist pangalaenuvõtjate tagasimaksmise probleemidest on üle poole seotud Bigbankiga.

●● Mõõtkavaks: kokku on Eestis krediidiasutusi 16.

●● MTÜ Võlanõustajad soovitus: ärge kunagi võtke laenu Bigbankist.

Rein Kilgi isiklikud kontod on arestitud

Ettevõtja

Ärimees Rein Kilgi kõik isiklikud pangakontod Eestis on Julianus Inkasso nõudel selle nädala algusest suletud, keelumärke on pandud ka tema kinnisvarale. Delfi andmetel on suletud eraisik Rein Kilgi kõik arvelduskontod Eestis. Kilk ise vaidles vastu ja kinnitas, et mitte midagi pole arestitud, ning pakkus, et tõestab seda ülekandega Delfi ajakirjaniku pangakontole. Pärast pangakonto numbri saatmist ilmuski mõne aja pärast kontole viis eurot firmalt OÜ LSV Holding, mis kuulub täies ulatuses Kilgile. Ajakirjanik kandis raha Kilgile tagasi.

Kontod arestinud kohtutäitur Urmas Tärno toimunud ei kommenteerinud. Delfi teadaolevalt on kõik Kilgi isiklikud kontod suletud, aga see ei puuduta temale kuuluvate firmade kontosid. ●

Vahur Koorits

Politsei hakkab helkureid jagama

Turvalisus

Maanteeamet annab liiklusõnnetuste ennetamiseks politsei ja piirivalveametile üle 112 000 helkurit, mida jaotatakse liiklusjärelevalve korras politsei patrullautodest jalakäijatele, kes on pimedal ajal asulavälisel teel ohuolukorras.

Peale selle jaotatakse maanteeameti spetsialistide ja politsei ennetusspetsialistide koostöös korraldatavate koolituste ja teabetevõtte kaudu veel 39 000 helkurit, mida antakse eelkõige II kooliastme õpilastele ja eakatele liiklejatele. Jalgratturite ohutuse parandamiseks jaotatakse maapiirkondades ja asulavälistel teedel liiklejatele 5000 ohutusvesti ja 10 000 komplekti kodarahelkureid.

2011. aastal hukkus pimedal ajal liigeldes kokku 16 jalakäijat ja kolm jalgratturit. Seejuures hukkus asulavälisel teel pimedal ajal üheksa ja sai vigastada 14 jalakäijat. Tänavu kaheksa kuuga juhtus pimedal ajal juba 48 raskete tagajärgedega õnnetust, mis olid seotud märgatavalt tagava varustuse mittekasutamisega. ● **ERR**

HOLLANDI PÜSIMISEST EUROOPA LIIDUS

Maad on Hollandis sama palju kui meil, rahvast 16 miljonit, mittehollandlasi vaid viiendik, puudub domineeriv vähemusrahvus, naaberriigid on rahuarmastavad, rahvuslik rikkus ületab EL-i keskmist. Hollandil pole ühtegi sellist riski, mida meie siin Eestis peame maandama. Ometigi otsustasid nad vabadel valimistel, demokraatlikult ja informeeritult jääda. **KERSTI KALJULAID** EESTI EKSPRESS

STREIGI KAJASTAMISEST AJAKIRJANDUSES

Palgaandmed, üks Eestis kiivamalt varjatud saladusi, on ajakirjanduse ja lugejate jaoks alati huvitav info. Ajakirjandus lähtuski sellest loogikast. Aga ilmselt mitte ainult. Kuski tundetasandil tuli mängu ka ajakirjanike väärtustest kantud suhtumine, et arstid ei väärigi rohkem palka, sest saavad juba praegu üle Eesti keskmise (ja rohkem kui ajakirjanikud). **BARBI PILVRE** ERR

ARSTIDE STREIGIST

Lihtne on kütta üles klassiviha, aga kas tahaksite elu viimased päevad veeta hooldushaiglas, kus on töötajaks kaugelt lõunast – nii kaugelt lõunast pärit arstid-õed, kes meie keelt oskavad vaid

KUNSTITEOSED on mõistagi tõlgendamiseks avatud, ent sageli kiputakse nende algsest ideest mööda vaatama

Nii Gericault', Toomiku kui ka Oksaneni puhul reageeritakse teemast veidi mööda

Anders Härm

kultuurikriitik

„Meduse'i parve" lugu

Kui Theodore Gericault esitles 1819. aastal Salongis oma kõige kuulsamat maali, viis meetrit kõrget ja seitse meetrit laia kompositsiooni „Meduse'i parv", jagunesid pildile antud hinnangud otsustavalt kaheks. Rojalistid nägid maalil üksnes inimlike kannatuste mõttetut üleekspluuteerimist, bonapartistid ja vabariiklased aga õiglast kriitikat onupojapoliitika aadressil, mis oli viinud 1816. aastal Senegali teel olnud laeva hukuni Aafrika rannikust nelja kilomeetri kaugusel.

Nagu lugeja teab, määrati neljaaluselise laevastiku kapteniks isik, kes polnud iial laeva, saati veel laevastikku juhitud, ja madalikule sõitnud „kapten" põgenes koos teiste kõrgemalseisvate isikutega esimesena pardalt, kus puudus piisav kogus päästepaate, ja jättis nelisada inimest saatuse hooletaks. Laevainsener kavandas käepärasest materjalist parve, millele mahtus 150 inimest, ning kui ilma igasugust varude ja varustusega, põlvist saadik vees hulpinud inimesed kahe nädala pärast leiti, oli neist elus üksnes 15.

Parv oli üle elanud kaklusi, tapmisi, kannibalismi ja kõikvõimalikku muud õudu, mida sellistel puhkudel üle elatakse. Theodore Gericault' hoolikalt valitud motiiv ja draamaatiline kompositsioon, mis põhineb laevaarsti ja -inseneri 1817. aastal avaldatud ja pal-

Kolm mõtet

Toomiku žesti talumatust ei saa positiivselt sümboliseerida ja selles seisneb selle vägi.

„Puhastuse" vägivaldsus õmmeldi rahvuse külge ja on selle kaudu justkui õilistunud.

„Meduse'i parv" on hävingu ülistus, mida romantikud peaksid õõvastavalt ilusaks.

ju kõmu tekitanud ülestähendustel, kujutab hetke, kui parvel viibijad on märganud neid otsinud alust Argos, kuid pole kindlad, kas Argoselt on neid märganud – nad on ühtaegu meeletult ja lootusrikkad.

Peibutav eemaletõukavus

Romantismiklassikasse kuuluv maal pole tähelepanuväärne üksnes sellepärast, et tegemist on vahetuid ajaloomuusi kujutava, ent ajaloomaali klassikalisi reegleid eirava teosega, mille mastapaus ja suurus tollaseid inimesi üllatas, vaid eelkõige selle obsessiivse suhte tõttu surmaga, mida kunstnik ei püüa eriti varjata. (Teada on muuseumis ka asjaolu, et Theodore Gericault kasutas maalimiseks surnukuuridest toodud laipu ja kehaosi.)

„Meduse'i parv" on massiivne hävingu ja katastroofi ülistus, mida romantikud peaksid sümboliseerida, mööda vaadata. Seda teeb nii negatiivne tõlgendus – kannatuste üleekspluuteerimine – kui ka positiivne, politiseeriv tõlgendus – onupojapoliitika kriitika.

Loomulikult on kunstiteos tõlgendamiseks avatud ja mitte tähenduskauplisse suletud nähtus. Ükski neist pole vale, aga ometigi on surmast, elutest kehast – sellest, mida Julia Kristeva nimetas abjektseks ja George Bataille heterogeenseks – möödavaatamine siinkohal üheti tähelepanuväärne, aga teisest küljest ka täiesti ootuspärane. Heterogeensus tähistab George Bataille' jaoks kõike, mille ühiskonda homogeniseerivad jõud – koherentne ego, kapitalism, organiseeritud religioon – on välja jätnud; see on stiihiline energia, mis on represseeritud. Heterogeensus on paljuski sarnane alateadvuse struktuuriga ja selle kodanlikust ühiskonnast väljaarvamine sarnaneb alateadvuses represseerituga. Theodore Gericault' „Meduse'i parve" peibutus peitub paradoksaalsel kombel tema eemaletõukavuses.

Mis on püha, on ka õudne

Jaan Toomiku kontseptuaalselt kiretu pealkirja all „15. mai – 31. mai 1992" kirikuul-saks saanud teos eksponeerib heterogeensete jõudude baasmateeriat – sitta. Bataille' jaoks oli *über*-banaalne sitt samal moel püha nagu jumal – nad mõlemad on profaansest maailmast välja tõrjutud, sakraliseeritud: „See, mis on püha, on ka õudne; see on ilma piirideta, vormitu objekt, ta kaasneb eluga, ent on ikkagi surma märk."

Jaan Toomiku „Meduse'i parve" konstitueerib selle võimatus – see on midagi, mida ei tohi olemas olla, aga mis ometi on. See pole sugugi vähem manifestatiivses suhtes surmaga, sugugi mitte vähem häiriv kui Theodore Gericault' maal, nende operatiivne väli on üsna sarnane. See elu paratamatutest jääkidest koosnev teos, öieti „cimiski", ei saagi tekitada midagi muud kui jälestust ja me ei suuda seda taluda.

Sellel toimetulekuks ongi õigupoolest kaks meetodit: irvitada ja mõnitada või katsuda metsikut, nihelistlikku žesti resotsialiseerida, õigustada seda kunstniku intentsiooni ajaloolise konteksti või sotsiaalkriitiliste ääremärkustega. Või nii, nagu teeb naiivselt kunstiajaloolane Krista Piirimäe, põhjendades seda kunstniku noorusrumalusega ja püüdes juhtida tähelepanu tema teistele teostele, mis näitavat autorit hoopis paremas valguses.

Kunstnikku kaitstes olen mina, nagu paljud kolleegidki, seda kõike teinud, sest Jaan Toomiku žesti tegelikku talumatust on võimatu positiivselt sümboliseerida ja just selles seisneb selle vägi. Mis aga puudutab Raul Meele „Apokriivasid", millele Piirimäe samuti tähelepanu juhib, siis sellega on lugu veel lihtsam: kohtuvad siin ju riigilipu kui sakraliseeritud puusliku kujund ja roppused, mille sakraliseeritusest oli juba juttu.

See teine Oksanen

Sofi Oksaneni juhtum on neist arvatavasti kõige huvitavam. Oksaneni „Puhastuse" heterogeenne – häiriv ja vägivaldne – moment on õmmeldud homogeense välja – riigi ja rahvuse – külge ja selle kaudu justkui õilistunud.

Oksaneni kujutatud vägivaldsed kannatused ei ole inimese kannatused, vaid need kantakse üle rahvuskehale, nende eesmärk on restitueerida natsiooni, neile antakse positiivne sisu.

Sofi Oksaneni „Puhastus" konstrueerib identiteeti ohvrimentaliteedi ümber: kannatus kui tervet ühiskondlikku homogeenset minateadvust konstitueeriv asi, mis osaleb aktiivselt „meie" ja „nende" loomises. Irratsionaalsed, mittemõistuslikud elemendid mobiliseeritakse riigi ja rahvuse kaitseks. Nagu pealkirigi viitab: kannatused puhastavad.

Sofi Oksaneni muudab ahvatlevaks seesama, mis muudab peibutavaks Theodore Gericault': Oksaneni kinnisidee seksualiseeritud vägivald. Ja paljude jaoks muudab ta vastumeelseks vägivalda ankurdamine positiivse identiteediloomes külge, mis peab seda õigustama: rahvas, kes hoolimata oma kannatustest tõuseb tuhande tugevamana kui enne, mis tegelikult annab õigustuse pöörata vägivald väljapoole – meie nii-öelda vaenlaste vastu. Pole tarvis lisadagi, missugusele ajaloolisele poliitformatsioonile see mudel viitab.

Sofi Oksaneni „Puhastuse" probleem ei tulene mitte liigest ja võikast vägivaldlast ega puudujäägist ajaloolistes teadmistes, mille ümber tiirleb nii filmi kui ka raamatu kriitika, vaid heterogeense edukast ühendusest homogeensega, kus äärmiselt intensiivne destruktiiivne jõud on ühendatud riigi ja rahvusega. Ja see on siinkohal tõsiselt häiriv.

P. S. Pean tunnistama, et minu suhe Sofi Oksaneni ei ole sugugi ühene. Tema ligi kümme aastat tagasi ilmunud esikromaan „Stalini lehm", pälvis ka siin mõõdukat tähelepanu, ent selle keskmes olnud autobiograafilist ja problemaatilist ema-tüttere suhet ning minategelase eesti-soome buliimiast paksu segaidentiteeti ei ole lihtsalt võimalik rakendada riikliku identiteedipoliitika vankri ette. See Sofi Oksanen meeldis mulle väga. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

paarisaja kõige elementaarsema sõna piires. Pole just meeldiv mõte ärgata lõunasest suigatusest sõnade saatel: „Luka! Luka! Juu pastad! Jälle oled alla bizzinud!” **VILLU PÄÄRT** ERR

GRUUSIA ÕITSENUD ROOSIDEST

Asjaolu, et üldine hurraahüüe presidendile on kadumas, näitab kõige paremini, et Gruusia on õigel teel. Riigijuhid naudivad aastakümnete pikkust pea saja-protsendilist toetust ainult diktatuuririikides

PEETER KALDRE MAALEHT

EESTI ENERGIA VS. EESTI ÕHK

Ilmselt on ajakirjanikke ära tinistanud asjaolu, et osaliselt SAS Grupile kuuluv ning peamiselt soomlaste ja rootslaste juhitava lennufirma nimi viitab justkui meie rahvuslikule uhkusele. Sadadega mehitatud Eesti Energia saab aga igal kriitikat võimaldaval juhtumil meedias oma koose kätte vähemalt 220-voldiselt.

IVO RULL ÄRIPÄEV

EESTI peab toetama Gruusia demokraatiat, selle asemel, et vankumatult kindlat poliitilist jõudu kaitsta

Gruusia valed

Silver Meikar

inimõiguste instituudi nõunik

Asjastel Gruusia valimistel kaotuse osaliseks langenud Mihheil Saakašvili ei tunnistanud oma allajäämist vabatahtlikult, vaid see oli pealesunnitud samm – opositsiooni edu oli nii ilmne ja ootamatu, et jätnudki talle teist võimalust. Seetõttu ei tasuks tema kiituseks paratamatu valiku eest demokraatiapasunat puhuda.

Kuigi OSCE tunnistas edasiminekut valimiste korral-

duses, leidub nende raportis hirmutavaid fakte rikkumiste kohta. Täheldati, et kümnes protsendis vaadeldud valimisjaoskondades oli lõpp-protokollile juba enne hääletulemust allkirjad antud. Transparency International, mille vaatlusmeeskonda ka mina kuulusin, on avastanud juhtumeid, kus jaoskondades allkirjastatud protokolle on hiljem Saakašvili partei kasuks võltsitud.

Selles, et võimupartei kasutas parema tulemuse saavutamiseks ebaseaduslikke võimalusi, ei ole põhjust kahelda. Küsimus on hoopis, kas seal läbi õnnestus kallutada kaalukaussi kolme, viie, kümne või enama protsendi võrra.

Kui lisame siia valimiste eelse olukorra, kus opositsiooniaktiviste arreteeriti, olulised televisioonikanalid täitsid võimuerakonna tellimust ja käivitati opositsioonivastane rahvusvaheline laimukampaania (mis puudutas muuseas

ka Eestit), peame küsima: kui ausateks ja vabadeks me neid valimisi ikkagi pidama peaksime? Ja kuivõrd võrdub Saakašvili demokraatiaga?

Julgen oletada, et võimuerakonna strateegial oli kaks eesmärki: esiteks muidugi valimiste võitmine ja teiseks neile üldise positiivse hinnangu saamine. Viimase täitmiseks tehiti avatud ja põhjalikku koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega ja võeti arvesse enamik valimiste protseduuri läbipaistvaks muutmise soovitusi. Varjatult kasutati aga ohtlalt administratiivvõimu, sealhulgas ähvardamist ja kinimaksimist, et võrdse valimistulemuse korral kaalukaussi enda kasuks kallutada.

Saakašvili klants sulab

Stsenarium nägi ette ka võimalust, et valimistel alla jäänud opositsioon tuleb tänavale, kuid siis saaks protestijaid „ausate ja vabade” valimiste toimumisele apelleerides

demokraatiavastasuses süüdistada. Just selline taktika oli edukas 2008. aastal, kui Saakašvili võitis.

Üks asi, mida võim ette ei näinud, oli opositsiooni võidu ülekaalus, mida poleks saanud isegi valimistulemuste korrigeerimisega olematuks muuta. Seega polnud presidendil kaotuse tunnistamisele alternatiivi ja kõike eelnevat arvesse võttes ei ole põhjust teda selle eest ülearu ülistada.

Võimukaotus ei tähenda Gruusias järgmiste valimisteni opositsioonipingi nõhkimist, vaid paljudele kohta kõrge müüri taga. (Tänu piinamisvideo lekkimisele saime kinnitust tõsiasjale, et Gruusias vangla ei ole mingi meelakumine.) Saakašvili valitsemisajal korda saadetud kuriteod, sh ka tapmised, võetakse uues-

ti uurimisele ja see puudutab mõndagi veel eelmisel nädalal luksust ja võimu nautinud ladviku tipptegijat.

Küsimärk ja hüüumärk

Varasügisest palavusest hoolimata võetakse valitsusasutuste ahjusid arvatavasti ohtliku infot sisaldavate paberite ja arvutite kõvaketastega ning nii mõnigi pakib arreteerimishirmus kohvreid. Teised otsivad aga võimalust saavutada uue võimuga kokkulepe või isegi poolt vahetada. Kui mitte varem, siis järgmise aasta kevadeks on koos mäenõlvade lumega sulanud suurem osa Saakašvili siseringist ja toetusest.

Justkui tellimusloona lajatas ka kaitseminister Urmas Reinsalu lauale vene kaardi (tuleb mõista, et idanaabriga Gruusias küll põhjanaabriga hirmutamise on seal Eestiga võrreldes veelgi võimsam valimispropaganda tööriist) ning sekkus rahvusvahelises mee-

dias avaldatud artiklis Gruusia siseasjadesse. Siiani on jäänud vastuseta küsimused, kust tekkis meie kaitseministril ootamatult suur huvi Gruusia vastu, miks ta otsustas laimata Ivanišvilit ja opositsiooni ning kes olid tema infoallikad. Huvitavalt lähevad tema seisukohad üks-üheselt kokku Ühinenud Rahvusliku Liikumise valimispropaganda retoorikaga.

Ivanišvili isiku ning tema juhitud valimisblokki tulevaste sammude puhul jäävad muidugi mitmed teravad küsimused õhku. Kuid grusiiniid on oma valiku teinud ja nende hinnangul olid opositsiooni kohal hõljuvad küsimärgid paremad kui võimu pakutud rasvane hüüumärk.

1. oktoobril tehti ajalugu ja esimest korda ajaloos sai Gruusias opositsioon võimule valimiste, mitte rusikate toel. Eesti ainuke valik on jätkata Gruusia demokraatliku arengu toetamist! ●

ABIELU RIKKA VANATÜDRUKUGA.
ORGANITE MÜÜMINE.
INVESTEERIMINE.
MILLINE ON SINU
TULEVIKUPLAAN?

Tasuta investeerimismess
RAHAKOMPASS 2012
Nokia Kontserdimajas
7. oktoobril kell 10-18

Seminaride kava
www.rahakompass.ee

NASDAQ OMX

Swedbank

Sampo Pank

LHV pank

SEB

Tavil

DELFI MAJANDUS

EESTI EKSPRESS

●●● Eesti Päevaleht

Ülikoolid hakkavad ise erialade mahte määrama

KOMMENTAAR

Ministeerium: lisaraha kompenseerib demograafilise augu

Helen Põllo

haridusministeeriumi kõrghariduse osakonna asejuhataja

Ülikoolide rahastamissüsteemi üleminek senisest süsteemist uude on kolmeaastase üleminekuperioodiga.

Järgmisel aastal antakse uue vastuvõtu rahastamiseks võrreldes praegusega ülikoolidele juurde suurusjärgus 6 miljonit eurot, mis on kolmandik uue vastuvõtu eelarvest. Ülejäämisel aastal antakse lisaks hinnanguliselt 18 miljonit eurot, sellele järgneval aastal on planeeritud lisafinantseerimine 33 miljoni euro ulatuses.

Lisaraha kompenseerib riigieelarvelistel kohtadel õppivate (ja maksvate) tudengite järkjärgulise ära kadumise ning suurendab rahastamist üliõpilase kohta. 2013. aastal lõpetab gümnaasiumi hinnanguliselt ligi 7800 noort.

Kuid juba tänava oli ülikoolidel umbes 9000 tasuta kohta, millest suurusjärgus 6000 luuakse esimesele astmele. Tegelikult kompenseerib riik rahastuse kasvuga ülikoolidele ka demograafilise augu, mis tekib või tekkis gümnaasiumilõpetajate vähenemise tõttu.

Puhtarvestuslikult oleks ülikoolidel järgmisel aastal võimalik tolle enam kui 30 protsenti rahastuse kasvu toel võimalik avada veel u 3500 õppekohta. Kuid see on ülikoolide otsustada, mis valdkonnas ja kui palju (ning millise lävendiga) õppekohti nad avavad.

Varem sisse astunutele jäävad veel kolmeks aastaks alles RE ja REV kohad. Neile kehtivad üldjuhul nominaalaja lõpuni (olenevalt nominaalaja pikkusest) samad reeglid, mis kehtisid nende sisseastumisel.

Tänavu tasulisele kohale sisse astunud tudengilt on ülikoolil õigus küsida õppemaksu tema nominaalõppeaja lõpuni, mis bakalaureuseastmes ongi kolm aastat. Samuti on praegustel RE üliõpilastel õigus õppida oma riigieelarvelisel kohal kuni nominaalse õppeaja lõpuni. Kui nende õpingud kestavad kauem, viiakse nad üle uuele süsteemile.

Kõrgharidus

Seni pani õppekohtade mahu suuresti paika riiklik koolitustellimus, edaspidi otsustab kool.

Lauri Tankler
lauri.tankler@epL.ee

Palju kära teinud „tasuta kõrghariduse“ reform hakkab juba enam-vähem kuju saama, sest oktoobri lõpuks peaks viimaks selguma, mille eest ja kuidas hakkavad ülikoolid riigilt edaspidi raha saama. Nende tulemuslepingute järgi saavad siis avalik-õiguslikud ülikoolid hakata tegema järgmise aasta üliõpilaste vastuvõtu jaoks vajalikke otsuseid – milliste erialadele kui palju tudengeid vastu võtta.

See ongi ehk kogu kõrgharidusreformi kõige suurem muudatus, sest seni kujundas erialadele vastuvõetavate tudengite arvu riiklik koolitustellimus. Ülikooli minna sooviv tudeng tegi sisseastumiskatsed (esitas riigieksamite tulemused, käis vestlusel või tegi eraldi testi) ning kui tal läks hästi, sai ta riigieelarvelisele kohale. Kui nii hästi ei läinud, pidi ta riigieelarvelisel kohal õppimise eest ise maksma.

Makstakse tulemuste eest

Kevadel vastu võetud seadus aga keelab edaspidi avalik-õiguslikel koolidel eestikeelsetel õppekavadel täiskoormusega õppimise eest tasu küsida. See nõuab täiesti uut moodi rahastamismudelit, millega näiteks rektorite nõukogu on terve aasta maadelnud. Kuigi lõplikud detailid saavad selgeks alles oktoobri lõpus, on printsiibid juba paika pandud.

„Põhimõtteliselt on see rahastamismudel selline, et ülikoolidel on võimalik ise

Praegused tudengid Marii Kuusma, Lauri Isküll, Airika Veinjärv ja Merlin Joa raamatukogus õppimas. Neile ja nendega koos õppima asunud noortele kehtivad senised reeglid õppeaja lõpuni.

Foto: Hendrik Osula

otsustada, kuidas raha erinevate valdkondade vahel ülikooli sees jagada,” selgitas rektorite nõukogu esimees, äsja Tartu ülikooli rektori kohalt lahkunud Alar Karis. „Ülikoolidele pannakse selge vastutus. Muidu keegi ei hoolitsegi [riigile vajalike erialade arengu] eest ja ülikool võib panna enamuse raha ühe valdkonna arenguks ja ongi kõik.”

Ehk siis – kui haridusministeeriumi hinnangul oleks Eestis vaja järgmise viie aasta jooksul vähemasti sada juristi koolitada, siis paneb ta selle vastutuse näiteks Tartu ülikooli tulemuslepingusse sisse,

mille tõttu saab see kool peale üldise rahaportsu ka lisaraha õigusteaduse õpetamise eest. „Arvestada tuleb, et igal ülikoolil on teatud koolitusvõim-

Seda ohtu ma küll ei näe, et ükskõik kes lihtsalt astub ülikooli uksest sisse.

kus,” seletas Karis. „Et me ei saa võtta sadu ja tuhandeid juriste vastu, kuigi võib-olla soovijaid on piisavalt ja eksamite tulemused lubaksid neid vastu võtta. Oleme isegi näi-

teks Tartu ülikoolis vähendanud juristide vastuvõttu paar aastat tagasi, et tagada õpetamise kvaliteeti.”

Aga muus, mida seaduses ja tulemuslepingus kooli kohta paika pandud, indikaatorid enam ei sätesta, on ülikoolidel vabad käed – ise otsustavad, kas oleks vaja võtta näiteks 30 või 70 ajakirjaniku õppima, et arendada seda instituuti.

„See ei tähenda, et kui Eesti filoloog on Tartu ülikooli vastutusvaldkonnaks, siis kee-

gi teine seda õpetada ei või,” seletas Karis.

Ülikoolid tõstavad latti

Samuti ei näe ta, et uus süsteem tähendaks seda, et ka kõige kehvemate tulemustega lõpetajad saaksid õppima. „Tartu ülikoolis on ju selge piir, millest allapoole sisse ei saa,” rääkis Karis. „Kindlasti ka teised ülikoolid tõstavad oma latti selles võtmes. Seda ohtu ma küll ei näe, et ükskõik, kes lõpetab gümnaasiumi või kes on kunagi varem lõpetanud, lihtsalt astub ülikooli uksest sisse ja hakkab seal õppima. Nii see päris ka ei käi. ●

Kokkuleppele ei jõutud ja arstide streik laieneb esmaspäeval

Arstide streik

Läbirääkimised

Eisel haiglate liidu ja arstide liidu kohtumisel ei jõutud lahendusele, mis lubaks streigi lõpetada.

Epp-Mare Kukemelk
Merilin Kruuse
uudised@epL.ee

„Meil puuduvad eeldused leppe sõlmimiseks,” ütles haigla-

te liidu juht Urmas Sule eile pärast ligi viis tundi kestnud läbirääkimisi ajakirjanikele. „Täna me ei jõudnud ühisele seisukohale, mida saaks allkirjadega kinnitada.”

Arstide liidu juht Andres Kork ütles, et mitme arstide nõudmisi puudutava punkti puhul ei saa haiglate liit üldse läbi rääkida. Sellised on näiteks kiirabitöötajaid ja arst-residente puudutavad küsimused. „Residentide otsus, kiirabitöötajate otsus – see on riigi taseme otsus,” rääkis Kork, et laua taha on vaja ka sotsiaalministeeriumi esindajat. „Ütleksin

nii, et tegelikult nende kolme osapoole vahel, kes täna koos olid – kutseliit, haiglate liit ja arstide liit – eeldust [kokkuleppe tegemiseks] ei olnudki.”

„Täna arutasime konstruktiivselt ja põhjalikult töökoormuste küsimusi,” ütles Kork. Ta lisas, et kui töötüli algas üheksa kuud tagasi, siis ei saagi loota, et nüüd mõne tunniga kõik selgeks räägitakse. „Probleemide ring on ikka lai,” lausus ta.

Samal ajal avaldas Kork eilse arutelu üle heameelt ja ütles, et oli mõlemale poolele väga sisuline ja konstruk-

Urmas Sule ja Andres Kork

tiivne läbirääkimine. „See, et me ei jõudnud kokkuleppele, võib tunduda, nagu oleks suured eriarvamused. Aga väga paljudes asjades meie seisukohad langevad kokku,” kinnitas ta.

Liitub veel neli haiglat

Korgi sõnul on streigi peatamiseks kaks võimalust. Leida lihtsalt kiire lahendus töötüli ja kirjutada alla kollektiivleping, aga see tähendab, et tulevikku puudutavad küsimused jäävad arutelu alt välja. Teine võimalus on panna kirja ajad ja viisid, kuidas edaspidi teravishoiutöötajate tingimused paranema hakkavad ja just see on Korgi sõnul praeguse streigi lõpetamise alus.

„Praegu paraku streik jätkub,” lausus Kork. „Me katkestame streigi siis, kui on lepitud kokku olulistest punktides.”

Täna toimub haigekassa nõukogu koosolek, kuhu Sule sõnul haiglate ja arstide ühist ettepanekut teha ei ole võimalik. Esmaspäeval on sotsiaalminister Hanno Pevkuri juures tervishoiu tuleviku välja-vaadete komisjoni istung ning pärast seda algab kell 16 järgmine läbirääkimiste voor, mille kutsus kokku arstide liidu juhataja Andres Kork.

Eesti arstide liidu ja Eesti tervishoiutöötajate kutseliidu teatel liituvad esmaspäeval streigiga Pärnu haigla, Viljandi haigla, Narva haigla ja Kuressaare haigla plaanilise ambulatoorse arstiabi süsteem. Täna selgub, kas Põhja-Eesti regionaalhaiglas, Ida-Tallinna keskhaiglas, Lääne-Tallinna keskhaiglas ja Tartu ülikooli kliinikumis laieneb streik plaanilise stationsaarse arstiabi süsteemi. ●

Foto: Ilmar Saabas

Miilits: politseinikele tuleb anda kindel signaal, et riik kaitseb neid

Väiksemates kohtades võib juhtuda, et patrullis on ainult mõned politseinikud ja keerulisema juhtumi lahendamiseks tuleb oodata, kuni kohale jõuab abi teistest maakondadest.

Foto: Kaspar Pokk

Korrakaitse

Viljandi politseinike peksmise juhtum tekitab küsimusi turvalisuse ja patrullide piisavuse kohta.

Risto Vesikioja, Vahur Koorits
uudised@epi.ee

Mullu oktoobris andis kamp kontrolli alt väljunud pidutsejaid Viljandis peksa nii politseinikele kui ka naabritele, kes olid politsei välja kutsunud. Kohale sõitsid mõlemad Viljandi maakonnas sel hetkel tööl olnud patrullimeeskonnad, kuid neljast korrakaitsest saadi jagu nelja minutiga, rääkisid kohal käinud politseinikud ETV saatele „Pealtnägija”.

Politseinikud kutsusid endale appi väljuhi, kuid probleemi lahendamiseks tuli kaasata ka lisajõude Tartust. Seejuures olid peksjad juba aastaid kuritegeliku käitumisega silma paistnud, kuid kohus oli neid varem karistanud peamiselt ühiskondlikult kasuliku tööga.

Politsei- ja piirivalveameti peadirektori korrakaitse ala ase-täitja Tarmo Miilitsa hinnangul olid Viljandi politseinike ründajatele määratud karistused liiga leebed ja selliste juhtumite puhul tuleks patrullipolitseinikele anda selge märk, et riik kaitseb nende seljatagust.

„Olen kindlal seisukohal, et sellised vastuhakud, nagu see oli Viljandis, väärivad väga karmi ja põhjalikku lähenemist ning ka sanktsioonid peavad mõjuma ennetavalt ja hoiatavalt. Teisest küljest peab ka see ka andma signaali politseiniku suunas, et riik kaitseb teid,” lausus Miilits.

Keskmiselt 92 patrulli

„Politseinike elu võib igapäevaselt ohtu sattuda. Sa ei tea kunagi, kuhu sa võid poole tunni pärast sattuda. Ja kui jälle piltlikult öeldes sellised jommid vastas on ning vastasel on ülekaal ja on ka suur oht viga või isegi surma saada, siis see nõuab kindlasti politseinikele kindlust, et need isikud

on kauaks ajaks ühiskonnast isoleeritud või läbivad vanglas erinevaid tugirühmasid, mille tulemusena tullakse tagasi seaduskuulekamatena ega vilistaks ja naeraks hiljem kaamera ees,” ütles Miilits.

Rääkides viimasel ajal teravalt päevakorda tõusnud murest, et politsei on jõuetu pättidega tegelema, ütles Miilits, et ohutuse tagamiseks saavad ka kodanikud ise väga palju ära teha. Politseijuht ütles näiteks, et sageli on probleemne isik naaber ja sellepärast ei taheta tema kohta infot anda.

„Mingi hetk aga avastad, et see sündmus on sinu jaoks läinud üle pea, ja siis on politseil väga raske ja keeruline juba sekkuda. Kui inimese hoiakud on juba sellised, kus ta vilistab naabrile, vilistab tervele külale ja vilistab ka politseile, ning kui veel juurde lisada ka alkohol, siis on probleem kiire tulema,” nentis Miilits. „Sellest tulenevalt tuleks kindlasti varakult selliseid asju märgata ja politseile teada anda.”

Miilits nimetas, et Eestis on ööpäevas keskmiselt väljas 92 politseipatrulli ja nende hulk pole viimase kolme aasta jooksul oluliselt muutunud: eelmisel aastal oli neid 93, ülemöödunud aastal 89.

Tallinnas ja Harjumaal, kus pannakse toime umbes pool kõigist registreeritud kuritegudest, on ööpäevas keskmiselt väljas 32 patrulli, Lõuna prefektuuris 23 ning Ida ja Lääne prefektuuris 17 patrulli. Üldjuhul on patrull Miilitsa sõnul kahe-

liikmeline, kuid näiteks väljuhid töötavad üksinda.

Tarmo Miilits
politseijuht

Kogu ööpäevaks kaheliikmelise patrulli välja panemiseks on vaja 12 ametnikku.

Kuigi igal politseinikul on n-ö kodujaoskond, ei piirdu patrullide tegevusala ühe konstaablijaoskonna ega maakonnaga. Vajaduse korral on juhtimiskeskusel alati õigus saata väljakutsele appi teise maakonna patrulle ja samuti on võimalik kaasata teise prefektuuri patrulle. Näiteks Haapsalu lastekodu põlengu ajal kaasati Miilitsa sõnul Pärnu ja Lääne-Harju politseinikke. „Väljakutsetele, kus ohus on kellegi elu või tervis, reageerib lähim patrull sõltumata prefektuuri piiridest või patrulli tavapärasest tööliinist,” selgitas Miilits.

Samuti on kõigil politseiasutustel oma kokkukutsumiskavad, mida rakendatakse eriolukordades ja mille järgi kaasatakse ka sel ajal puhkavaid politseinikke.

300–400 väljakutset päevas

Väljakutseid on Miilitsa sõnul ööpäevas keskmiselt 300–400, kuid tuleb silmas pidada, et näiteks teisipäeval on neid tunduvalt vähem kui laupäeva õhtul, mil vabu patrulle

võib tõesti olla vähem kui väljakutseid. Siis saadetakse patrull esimeses järjekorras sinna, kus inimelu ja tervis on suuremas ohus või kuritegu parasjagu toimub. Kõigi patrullide hõivatuse korral on võimalik suunata politseinikud ka vähem ohtlikult väljakutselt edasi kiiret reageerimist vajavasse kohta.

„Täna oleme olukorras, kus peame olemasolevaid jõude kasutama võimalikult paindlikult, et olla turvalisuse tagamisel tõhusad. Ööpäevaring-selt ühe kaheliikmelise patrulli püsivalt välja panemiseks on vaja 12 ametnikku, keda realselt juurde värvata on väga keeruline,” märkis Miilits. ●

Vaata videot digilehest
●●● ajaleht.epi.ee

Nutitelefon
omanikud,
vaadake
videot

Rahvusooper
Estonia

107. hooaeg

www.opera.ee

Mitch Leigh' muusikal

Mees La Manchast

Reedel, 5. oktoobril kell 19.

Voldemar Kuslap 75 – muusikaline üllatus juubilarilt!

...

Kolmapäeval, 17. oktoobril kell 19.

Soodustus pensionäridele 40%

Info ja piletite tellimine E – P 10 – 18 tel 683 1210 / Piletid müügil Estonia kassas, Piletilevis ja Piletimaailmas / Õpilastele ja üliõpilastele soodustus 50% ja 1 tund enne etendust pileti hind 5 EUR

Harri Taliga: klassiviha õhutavate poliitikute mõttemall on üleeilses

Eestimaalane peab aru saama, et Soome või Rootsi palgataseme on ametiühingud ja töötajad koos välja võidelnud, ütleb ametiühingute keskliidu juht Harri Taliga.

Intervjuu

Kärt Anvelt
kart.anvelt@ep.ee

●● Kas meie ametiühingud on nõrgad või üritavad poliitikud neid alavääristades nõrgana näidata?

Loomulikult võiks ja peaks ametiühingute jõud ja suutlikkus olema parem ning eks me selle nimel teeme ka päevast päeva tööd, kuid ega need tulemused nii lihtsalt ei tule. Teisalt on tõsi ka see, et poliitikuid huvitab eelkõige nende ettepanekutele takkakiitmine ning kui ametiühingud on kriitilised, kui neil on ka omad ettepanekud, arvamused ja põhjendatud seisukohad, siis vähemalt viimased kümme aastat pole see poliitikutele väga meeldinud. Kogu ametiühinguliikumist on püütud halvustada.

●● Kuivõrd te olete keskliidus tundnud, et liikmesorganisatsioonid ei julge kaasa tulla? Siis, kui ütlete: nüüd on kõik vahendid ära proovitud, muud enam üle ei jää kui streik.

Kevadine streigilaine näitas, et kui pinged on väga suured ja teemad tõsised, siis on liidud

peaks olema nii, et iga organisatsioon, iga liige tunneb oma isiklikku pühendumust: see on minu mure, see on minu probleem, ma pean andma oma panuse, sest siis läheb nii minul kui ka teistel paremaks. Aga seda laiemat tausta alati kahjuks ei nähta.

●● Kui tugev oleks ametiühinguliikumine juhul, kui nad poleks nii killustunud? Kui ühe mütsi all oleks nii EAKL, TALO kui ka arstide liit?

Siis oleks muidugi liikumine tugevam. Teisalt pole teema ainult organisatsiooniline kuuluvus. Suurim väljakutse on olla oma tegevuses ühtne ka siis, kui kuulutaks eraldi organisatsioonidesse. Ja siin võin ma küll öelda, et kui kümme aastat tagasi püüdis TALO tihtipeale näidata, et ta on keskliidust teisel seisukohal, ning seda lihtsalt sellepärast, et näidata: näete, meist sõltub siin ka midagi, siis täna seda probleemi väga pole. Inimesteni peab jõudma arusaamine, et isegi kui ollakse eri ühingutes, on parema tulemuse nimel mõttekam koos tegutseda.

●● Kutsute te inimesi liituma?

Ikka, sest ametiühing on võimalus parandada oma töötingimusi ja tööelu. Ühiselt on töandjaga lihtsam läbi rääkida ja kokku leppida kui üksina. See on ammu ära-

proovitud tõde ja valehäbi või pelgusest oleks aeg lahti saada. Meie inimesed ütlevad tihti, et kui meil oleksid nii tugevad ametiühingud nagu Soomes või Rootsis, siis ma liituksin. Olen siis vastanud, et kui sina astud ja sõbra ka kaasa võtad, siis me saamegi nii tugevaks. Kui sina tuled ja annad oma energia või panuse, on kõik tehtav. Ega Soome või Rootsi palgatase pole tulnud ka jumala kingitusena. Selle on töötajad ja ametiühingud välja võidelnud, pika aja jookul mõistagi, sest päevapealt ei sünni midagi. See on maraton, aga selleks et tulemuseni jõuda, on vaja kusagilt alustada.

●● Kas kevadine õpetajate ja praegune arstide streik näitab poliitikutele, et ametiühingud

Harri Taliga usub, et kogu see liikumine – ka praegune streik – annavad väga selge sõnumi: inimesed pole enam nii passiivsed, nad ei ole nõus kuulama seda roosat mantat, mis Toompealt alla voolab, nagu ütlevad laulusõnad.

Foto: Vallo Kruuser

on jõud, neid pole mõtet naeru- ja alavääristada?

Usun, et poliitikud tunnetavad seda jõudu.

Samal ajal on nad ka inimesed ja kui nad on seni püüdnud halvustada, siis üleöö neid ümber ei sunni. Aga usun küll, et kogu see liikumine – ka praegune streik – annab ikkagi väga selge sõnumi: inimesed pole enam nii passiivsed, nad ei ole nõus kuulama seda roosamannat, mis Toompealt alla voolab, nagu ütlevad laulusõnad.

See on minu jaoks väga selge märk, et meie ühiskonnas toimuvad teatud protsessid ja vanamoodi enam edasi minna ei saa. Poliitikud peavad muu-

tuma ja peavad oma poliitika- ga käitumist muutma.

●● Ometi seda muutumist veel ei näe. Samal ajal, kui valitsus peaks oma rahva eest seisma,

Ega Rootsi või Soome palgatase pole ka tulnud jumala kingitusena.

võib paraku pigem näha klassiviha õhutamist. Ka arstide streigi puhul. Näiteks võib tuua kas või peaministri poolt maksu- ja tolliametist tellitud arstide palganäitajad, millel väidetavalt pole Eestis tööd rabava tava-

arsti palgaga midagi pistmist.

Jah, see on klassiviha õhutamine. Aga ka näiteks konflikti ajal ERSO direktoriga oli valitsus see, kes Neeme Järvi palga välja tuues ja tema töölepingu tingimusi avalikustades klassiviha õhutas ning püüdis näidata, et direktor on kõike valesti teinud. See on madal ja meie valitsejad võiksid aru saada, et see ei tööta. Nende mõttemall on üleeilses päevas ja nii pole võimalik 21. sajandil asju ajada.

●● Kas seda tehakse pigem kartusest partei reitingu allakäigu pärast kui lahenduste otsimiseks?

Soovimatus olukorda lahendada ongi põhiline. ●

Soome arst: ületulek tekitab süümepiinu

Tervishoid

Soome arstide liidu tegevdirectori asetäitja Hannu Halila tunnistab, et paremate töö- ja palgatingimuste otsingul Soome kolinud Eesti meditsiinitöötajad on Soomes väga hinnas ja sealsele tervishoiusüsteemile suureks abiks, kuid tekitavad temas ka süümepiinu. „Eesti arsti jaoks, kui ta näeb, et mujal on palgad palju paremad ja võimalused kolida – me ei tahaks selles süüdi olla. Aga ega see õige ole,” tõdes ta. „Rahvusvaheline tava on ikkagi selline, et iga maa hoolitseb ise selle eest, et oma riigis arstid olemas oleks.”

Halila nimetas streikivate Eesti arstide nõudmisi „kindlasti õigustatuks”, avaldas neile toetust ning andis Soomes 2001. aastal viis kuud kestnud ja lõpuks märkimisväärse palgatõusu kaasa toonud meedikute tööseisaku põhjal kolm soovitus – valmistuda ka streigist väljatulekuks, hoolitseda, et streigi tõttu ükski kiiret abi vajav inimene ei kannataks, ning pöörata suurt tähelepanu inimeste teavitamisele ja „enda pooltel hoidmisele”.

Tema sõnul tähendab streik alati nukrat olukorda – erimeelsused on nii suured, et osapooled ei ole suutnud probleeme muul kombel lahendada. Parem oleks muul moel kokkuleppele saada. Aga siiski – ka see on üks variant olukorra lahendamiseks.

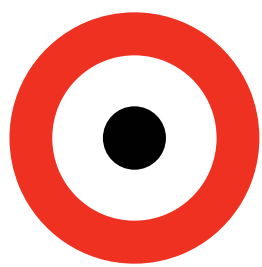
Soomes on arstid pidanud oma nõudmiste täitmiseks streikima 1984. ja 2001. aastal.

2001. aasta streigi tulemuseks tõusid arstide palgad tunduvalt. „Mitte selles mahus, millised olid nõudmised, aga siiski – meie nõudmine oli 20-protsendiline palgatõus. Streigi tulemusena tõusis palk 10 protsenti, järgnevat paari aastat juurde arvestades isegi 16 protsenti,” rääkis Halila. Streik kestis viis kuud ja korraga streikis ainult teatud hulk arste. Mitte üle tuhande arsti korraga. „Näiteks ühel nädalal ei töötanud ühes haiglas üks osakond, aga teine toimis, seejärel vastupidi. Samuti vaheldusid piirkonnad. Olid väga selged piirid, kuidas süsteem ka streigi ajal edasi toimib.”

Halila soovib Eesti kolleegidele edu, et nende kindlasti õigustatud nõudmised täide- takts. Tema sõnul töötas Soomes aasta alguses kogutud andmetel 263 arsti Eestist, aga sellele lisanduvad veel palju neid, kes käivad Soomes tööl näiteks nädala kaupa.

Tarmo Paju

Täna Delfis: Tarmo Miilitsa sooviks on kogenud politseinikke kauem ametis hoida

KLICK
SINU DIGIPOOD

**LADU
TÜHJAKS**
teeme ruumi uuele kaubale

Parim sülearvuti pakkumine!

Antud mudel on varustatud Intel Celeron B820 protsessoriga, mis on oma klassi võimsamaid. Võrreldes levinud AMD E-300 seeriaga on antud protsessor kuni 3,5 korda võimsam.

SÜLEARVUTI

Compaq Presario CQ58-150SY

ekraan 15.6"	Intel Celeron B820	kaal 2,45kg
mälu 2GB	kõvaketas 320GB	Windows 7

• DVD-kirjutaja • kuni 782MB Intel HD graafika
• WiFi • 3xUSB • HDMI • VGA

-30%

349.-

kuumakse alates
48 kuud **8.83€**
~~499€~~

Kui ostate Windows 7
opsüsteemiga arvuti, saate
Windows 8 Pro vaid € 14.99 eest.

Pakkumine kehtib vahemikus 2. juuni 2012 kuni
31. jaanuar 2013. Täpsemat teavet küsige müüjalt või
külastage veebisaiti www.windowsupgradeoffer.com

COMPAQ

Võimsa sisuga sülearvuti tööks ja meelelahutuseks!

-31%

HP Pavilion g6-2036sy / g6-2037sy

• DVD-kirjutaja • kuni 3738MB/1GB eraldiseisev
Radeon HD 7670M graafika • WiFi • 2xUSB3.0 • 1xUSB2.0 • HDMI • VGA

549.-

kuumakse alates
48 kuud **13.90€**
~~799€~~

Neljatuumalise protsessoriga tippmudel!

-29%

HP Pavilion g6-2109sy

• DVD-kirjutaja • kuni 4084MB/1GB eraldiseisev
AMD Radeon HD Dual 7640G+7670M graafika
• WiFi • 2xUSB3.0 • 1xUSB2.0 • HDMI

599.-

kuumakse alates
48 kuud **15.16€**
~~849€~~

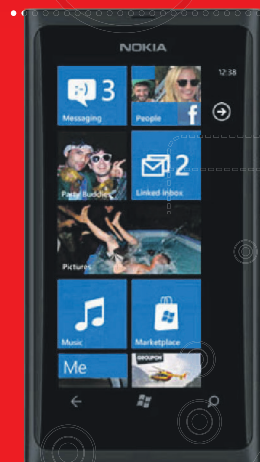

Meeldivalt suur
ekraan ja hea pilt!

-29%

449.-

kuumakse alates
48 kuud **11.37€**
~~629€~~

Stiilne disain, kiire sisu!
LUKUVABA!

MOBIILTELEFON

Nokia Lumia 800

299.-

kuumakse alates
48 kuud **7.57€**
~~399€~~

• 3,7" (800 x 480 piksli) ekraan
• Windows Phone 7.5 Mango • 1.4 GHz protsessor
• 16GB mälu; 512MB RAM; 512MB ROM
• bluetooth • WIFI • FM raadio
• fotokaamera 8MP • videokaamera 720p
• kõneab kuni 13 tundi • ooteaeg kuni 265 tundi

Parim on kohal!

TAHVELARVUTI

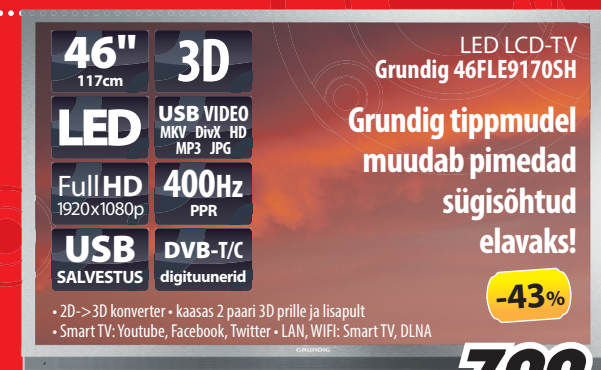
Asus Google Nexus 7

- IPS ekraan. Tagab suurepärase vaatenurga ja tõetruud värvid.
- Üliiomas nelja- tuumaline protsessor!

259.-

kuumakse alates
48 kuud **6.56€**

• eekraan 7", 1280 x 800 piksli
• Tegra 3 T30L Quad-Core 1.2GHz protsessor • mälu 16GB; 1GB RAM
• Android 4.1 Jelly Bean • WIFI • Bluetooth • microUSB • 3,5mm
• 1,2 MP videokaamera • aku kestvus kuni 9,5 tundi • kaal 340g

Müügil ka 55" mudel.

hinnaga: **1299.-**

799.-

kuumakse alates
48 kuud **20.23€**
~~1399€~~

www.klick.ee osta kodust lahkumata.
Kaup kätte 2-5 tööpäevaga, kiire ja mugav järelmaks.

Mahatõmmatud hindade näol on tegemist toodete tavahindadega.
Kampaania kestab 02.10.2012 - 31.10.2012.
Kaupa on piiratud koguses. Kõik pildid on illustratiivsed

TALLINN: Viru Keskus ☎6668160 | ✉viru@klick.ee; Kristiine Kaubanduskeskus ☎6668116 | ✉kristiine@klick.ee; Rocca Al Mare kaubanduskeskus ☎6668155 | ✉rocca@klick.ee; Ülemiste Kaubanduskeskus ☎6668159 | ✉ulemiste@klick.ee;
Järve Kaubanduskeskus ☎6668154 | ✉jarve@klick.ee; Lasnamäe Centrum ☎6668128 | ✉mustakivi@klick.ee; Mustika Kaubanduskeskus ☎6668151 | ✉kadaka@klick.ee; Sikupilli Kaubanduskeskus ☎6668156 | ✉sikupilli@klick.ee;
Pirita Selver ☎6668158 | ✉pirita@klick.ee; **TARTU:** Tasku keskus ☎666 8163 | ✉tasaku@klick.ee; Lõunakeskus ☎6668153 | ✉lounakeskus@klick.ee; Kaubanduskeskus Eeden ☎6668164 | ✉eeden@klick.ee;
PÄRNU: Kaubamajakas ☎6668152 | ✉parnu.papiniidu@klick.ee; **VILJANDI:** Viljandi Centrum ☎6668166 | ✉viljandi@klick.ee; **JÕHVI:** Kaubanduskeskus Tsentraal ☎6668168 | ✉johvi@klick.ee; **RAKVERE:** Põhjakeskus ☎6668177 | ✉rakvere.pohjakeskus@klick.ee;
VALGA: Valga Maxima ☎6668121 | ✉valga@klick.ee; **PAIDE:** Ringtee 2, ☎6668124 | ✉paide@klick.ee; **KURESSAARE:** Auriga Keskus ☎6668117 | ✉kuressaare@klick.ee; **VÕRU:** Kagukeskus ☎6668173 | ✉voru@klick.ee.

VIIES ABIVAJAJA

Viienda riigina küsib EL-ilt abi Küpros, kelle laenuvajadus on 11 miljardit eurot, mis võrdub 62 protsendiga riigi SKT-st. Kokkulepet veel ei ole, sest Küpros pole nõus tingimustega. **ERR**

ESIMESE TELEVÄITLUSE VÕITIS MITT ROMNEY

USA vabariiklaste presidendikandidaat Mitt Romney võitis esimese teledebati Barack Obamaga, näitavad küsitlused ja kinnitavad analüütikud. Küsitlustes pidas Romneyt võitjaks 46–67 protsen-

ti vastanuid, Obamat 22–25 protsenti. Kommentaatorite sõnul haaras Romney juhtohjad, Obama aga paistis kõhklevana. Nende järgmine väitlus on 16. oktoobril. **Delfi**

USA-S PALJASTATI TÖÖSTUSSPIONAASI VÕRGUSTIK

USA võimude teatel paljastati hästi arendatud võrgustik, mille eesmärk oli USA-s valmistatud kõrgtehnoloogiliste mikroelektroonika komponentide ebaseaduslik omandamine Venemaa

sõjaliste ja luureagentuuride tarvis. Vene välisministeerium vastas, et riigi luureagentuurid ei osalenud väidetavas salakauba-veos ja et Moskva teevad süüdistused muret. **Delfi**

Türgi tulistas teist päeva Süüriat

Konflikt

Türgi andis vastulöögi, kui Süüriast oli tulistatud üht piirilinna, kus hukkus viis tsiviilelanikku.

Kaivo Kopli
kaivo.kopli@ep.lee

Esimest korda ligi poolteist aastat kestnud Süüria sisekonflikti jooksul on välisriik andnud tuld Süüria territooriumil olevate sihtmärkide pihta. Enamik vaatlejaid ei pea siiski tõenäoliseks selget sõjategevust Süüria ja Türgi vahel, nagu ka mitte NATO sekumist liitlase toetuseks.

Piirilinn Akcakale jäi Süüria valitsusvägede kahuritule alla kolmapäeval. Üks mürskudest tabas maja, kus hukkus viis inimest, sealhulgas naine oma kolme lapsega. Türgi reaktsioon oli kiire nii sõjaliselt kui ka diplomaatiliselt. Türgi kahurivägi andis vastuseks tuld Süüria Tal al-Abyadi piirilinna lähedal olevate sihtmärkidele, kust olivat tulnud löök Türgi pihta. Eile varahommikul järgnes veel üks seeria kahurituld Türgist.

NATO saadikute kohtumine

Türgi palvel kogunesid kolmapäeva hilisõhtul vältkohutumisele ka NATO liikmesriikide saadikud Brüsselis ning

allianss teatas, et seisab endiselt Türgi kõrval, nõuab liitlase vastu suunatud agressiooni-aktide viivitamata lõpetamist ja kutsub Süüria režiimi üles tegema lõppu rahvusvahelisele seadusrikkumisele.

Samal ajal tegi Türgi avalduse ÜRO julgeolekunõukogule, soovides „vajalike sammu-

Türgi ei ole huvitatud sõjast Süüriaga, kuid annab vajaduse korral vastulöögi.

de astumist Süüria agressiooni lõpetamiseks”. Venemaa soovil lükkas julgeolekunõukogu asja arutamise siiski edasi.

Türgi valitsusallikate sõnul on Süüria sõjaväe agressiooni-aktid Türgi territooriumil kujunenud tõsiseks ohuks riiklikule julgeolekule ja seepärast küsiti parlamendilt luba piiriülesteks sõjalisteks operatsioonideks Süürias, sarnaselt varasema loaga tegutseda kurdide vastu Põhja-Iraagis. Luba saadigi.

„Türgi ei ole huvitatud sõjast Süüriaga. Kuid Türgi on võimeline kaitsma oma piire ja annab vajaduse korral vastulöögi,” kirjutas peaminister Tayyip Erdoğan vanemnõunik Ibrahim Kalin Twitteris.

Türgi mehed on kogunenud Akcakales maja juurde, mida tabas Süüriast lastud kahurimürsk.

Foto: AFP/Scanpix

JÄRGMISED SAMMUD

Ekspert: NATO toetus võib Türgit julgemaks muuta

NATO ametlik toetusavaldus Türgile annab põhjust arvata, et Türgi astub nüüd julgemalt vastu Süüria presidendi Bashar al-Assadi režiimile.

„Assad näeb, et temast oleks enesetapjalik provotseerida edasi Türgit tugevalt toetavaid NATO jõude, nii et ta taganeb,” ütles Washingtoni Lähis-Ida poliitika instituudi Türgi ekspert Soner Çağaptay väljaandele Christian Science Monitor. „Aga see tähendab ka, et Ankara näeb, et võib vabamalt vasta-

ta igasugusele Süüria tegevusele või isegi astuda ise esimesena sõjalisi samme mõne kindla ohu vastu, kui tunneb vajadust.”

Viimane intsident pole esimene Süüria territooriumilt lähtunud rünnak Türgi vastu sel aastal. Türlas on hukkunud tulistamistes üle piiri ning juunis lasi Süüria armee alla Türgi lennuki, mis kaldus Süüria territooriumile.

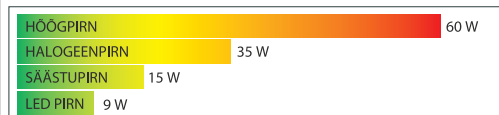
Çağaptay sõnul on võimalik, et Türgi kasutas kolmapäevast piiriintsidenti ära, et maksta kätte lennuki allatulistamise eest. Türgi

teatas juunis, et Süüria agressiivne tegu sunnib muutma tegutsemisreegleid ning Türgi vastab edaspidi sellistele juhtudele.

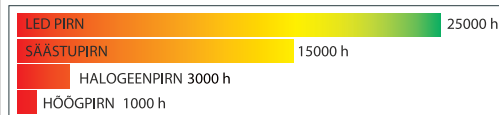
Çağaptay märkis, et piiriasula Akcakala asub tegelikult mõlemal pool piiri ning seal elab nii türlasi kui ka süürlasi. Lisaks sellele vabandas Süüria valitsus väidetava eksliku rünnaku eest. Çağaptay sõnul viitab Türgi kiire vastus aga sellele, et vabandust otsustati eirata ja saata selle asemel Assadile tugev signaal oma jõu kohta. **Delfi**

Sügis on käes, pirnid on valmis! Kõik LED pirnid kuni **-30%**

LED pirn tarbib veel vähem energiat, kui säästupirn

LED pirni tööiga on kuni 2x pikem säästupirni ja 25x pikem hõõgpirni omast

LED ei sisalda elavhõbedat!

Põhjuseid, miks valida LED pirn on teisigi

Loe lähemalt

Tutvu hindadega

Tallinnas, Tartus, Rakveres, Pärnus. Tel 641 0850 www.oomipood.ee

Rootsile lubati tänaseks suurt küberrünnakut

Netisõda

Pärast ülekoormusrünnakut Rootsi riigipangale kolmapäeva hilisõhtul lubas isik, kes väidab, et tal on sidemed häkkerite rühmitusega Anonymous, tänaseks uut küberrünnakut Rootsi vastu.

„Sel reedel teeme me kõige suurema asja, mida me kunagi teinud oleme. Me ei ütle veel, mida me teeme,” ütles kunstlikult kõlav hääl YouTube'i üles pandud videos, vahendas The Local.

YouTube'i videote järgi on rünnakud seotud Rootsi poliit-

sei esmaspäevase haaranguga veebimajutust pakkuva firma PRQ, mis on varem oma teenuseid pakkunud nii Pirate Bayle kui ka WikiLeaksile.

Rootsi politsei IT-kuritegevuse eksperdi Anders Ahlqvisti sõnul on võimatu öelda, kas viimase kolme päeva rünnakud on tõesti läbi viinud Anonymous või kas selline häkkerite rühmitus üldse olemas on. „Mitte keegi maailmas ei tea, mis on Anonymous,” ütles Ahlqvist Svenska Dagbladetile.

Viimastel päevadel on Rootsi veebilehetele tehtud mit-

meid ähvardusi ja korraldatud nendele mitu küberrünnakut. Teiste hulgas on ülekoormusrünnaku ohvriks langenud mitmed pangad, valitsusasutused ja uudisteagentuur TT. Teisipäeva öösel rünnati sotsiaalmeedia veebilehte ning kolmapäeva hommikul kohtuadministratsiooni oma.

Internetiga ei jamata

Foorumis 4chan ilmus kolmapäeva jooksul mitu hoiatuskirja häkkerite rühmituselt Anonymous. „Me oleme teada saanud, et Rootsi valitsus andis käsu haaranguks PRQ

serverite vastu, et sulgeda mitmeid failijagamislehekülgi. See on läinud liiga kaugele. See on vastuvõtmatu. [...] Internetiga ei jamata.”

Kirjas kutsus Anonymous oma toetajaid üles korraldama ülekoormusrünnak muu hulgas veebilehete riiksbank.se ja sweden.se vastu kolmapäeva õhtul kell 22 Rootsi aja järgi.

Nii juhtuski – riigipanga veebilehele ei pääsenud üldse ligi ning valitsuse oma oli kättesaadav osaliselt. Riigipanga pressiesindaja Fredrik Andersson rõhutas, et riigipanga IT-süsteem on veebilehest eraldi ning maksusüsteemi riigipanga ja pankade vahel rünnak ei häirinud. Valitsus asendas oma kodulehe lihtsamaga. Ka Rootsi parlamendi veebilehel oli kolmapäeva õhtul häireid, kuid väidetavalt olid need planeeritud. **• Lauri Laugen**

ELEKTRIAUTOSID OSTETAKSE VÄHE

Elektriautosid ostetakse Eestis vähe: liider oli septembris Nissan Leaf 6 autoga, järgnes Mitsubishi i-MiEV 5 sõidukiga, see oli paraku ka kõik. Turuosa seega septembris vaid 0,8 protsen-

ti. Hübriide läks müüki 6, sellest 4 Toyota Yaris Hybridid, teatas AMTEL. Tavaautode müügis oli liider Toyota, järgnevad VW ja Škoda. Neljandale kohale tuli seekord Hyundai. **EPL**

EELARVE TÄITUB EELMISEST AASTAST PAREMINI

Septembris laekus maksu- ja tolliameti andmetel riigieelarvesse makse 407,8 miljonit eurot, üheksa kuu kokkuvõttes on eelarvest täidetud 76,1 protsenti aastaks plaanitud. Võrreldes eel-

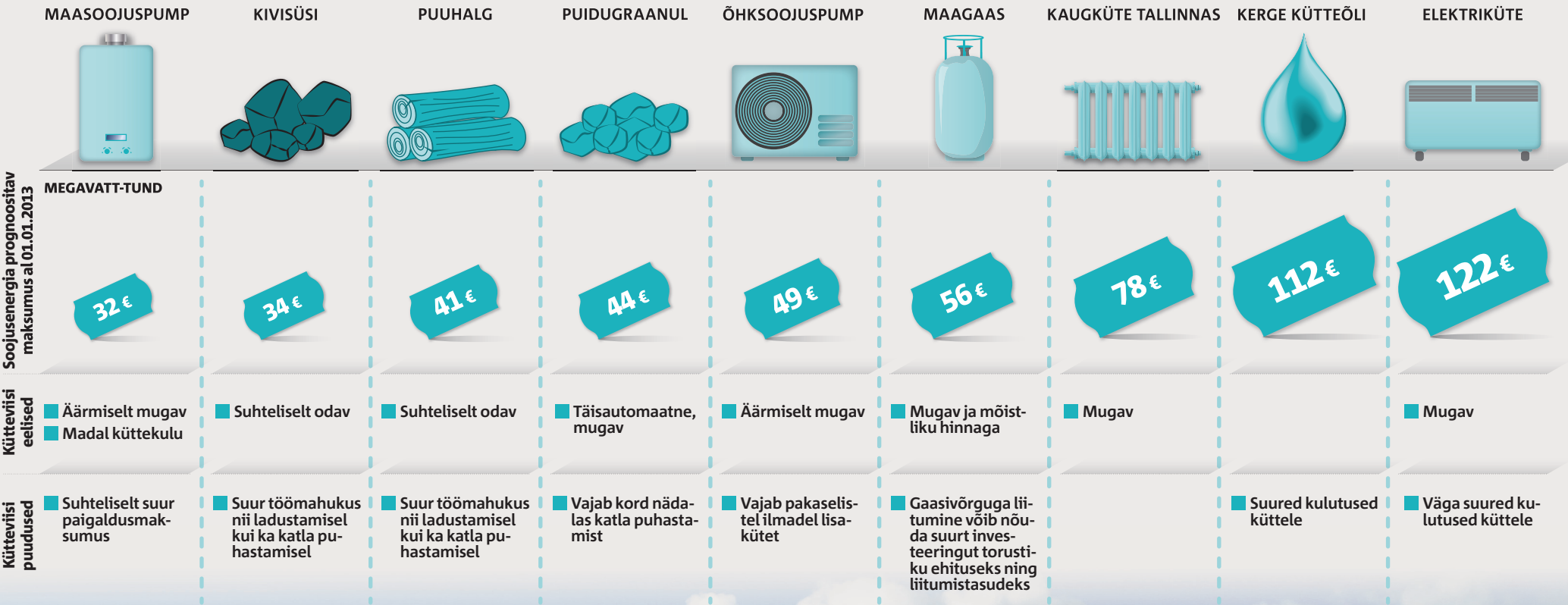
mise aasta septembriga on makse kogutud 8,9 protsenti enam. Maksutulu on aasta jooksul laekunud 11,2 protsenti enam kui mullu sama ajaga, teatas rahandusministeerium. **EPL**

LAIENDUS

Peamiselt Soomes, Rootsis ja Norras valgusreklaamilahendusid pakkuv Imagon OY laien- das oma tootmist Eestis, võttes Tallinnas kasutusele 2000-ruut- meetrise tootmispinna. **EPL**

Millega kütta? Mugavus versus hind

Kui maasoojuspump annab suurima kokkuhoiu, siis selle ostmiseks ja paigaldamiseks peab palju raha ja suur maalapp olema, kuhu torud paigutada. Elektri- või kaugküte on mugav kasutada, aga läheb igakuiselt kalliks maksmata. Samal ajal pole paljudel korterielanikel mingit valikut – tuleb maksta selle küttevõlli eest, mis on.

Allikas: Elvar Alasi, kyte.ee; foto: Annika Haas; graafika: Maret Müür

Raha

Prognooside kohaselt jätkub gaasi, õli ja elektri hinna tõus tulevikus sama kiire tempoga.

Ann-Mari Nergi
ann-marii.nergi@epi.ee

Eesti Päevaleht palus küttesüsteemide paigaldajatel uuest aastast avaneva elektriturust ja seega kallinevast elektri hinnast tulenevalt hinnata erinevate küteliikide maksumust, arvestades, et keskmise Eestis asuva 150-ruutmeetrise pinnaga eramu energiavajadus on aastas umbes 20 megavatt-tundi.

Spetsialistid rõhutavad aga, et küttevõlli valikul peab arvestama siiski hoone iseärasusi, selle planeeritud kasutusi ja omaniku investimisvõimekust.

Seega ei pruugi eramule sobiv küteliik, nagu näiteks maasoojuspump, sobida korterelamutele, sest vajab suurt pinda.

Näiteks 200-ruutmeetrise maja jaoks on tarvis umbes 800-ruutmeetrist ala, millele maakontuur panna.

Korterelamul oleks seega kontuur vaja laotada kilo-

Kyte.ee OÜ juhi Elvar Alasi sõnul on korterelamutele mõistlikuks lahenduseks ventilatsiooniõhu soojuspump. „Sellele tehtav investeering tasub ära umbes kolme aastaga ja samuti lahendub Eestis asuvate korterelamute valusaim probleem – puudulik ventilatsioon.” Puuhalgude või kivisõega korterelamu kütmine aga ei ole mõeldav, sest selle põhi-probleemideks on suur ajakulu ja kütetepuude ladustamisvajadus. „Eraldi katlakütja palkamine tõstab selle küttekulu pea samaväärseks kaugküttega,” rääkis Alasi.

Tema sõnul jäävad aga kallimateks energiaallikateks ka tulevikus gaas, õli ja elekter, mille prognoositav hindade tõus on lausa kümme protsenti aastas.

Kõige kallimateks jäävad gaas, õli ja elekter, mille hind tõuseb veel 10%.

meetrite pikkuselt, mis on mõeldamatu.

Elektriga kalliduselt pea samal pulgal olevaid õlikatlaid saab aga suhteliselt väikese investeeringuga üle viia graanulküttele, mis on palju mugavam ja samas hinnaklassis tavalise puiduga.

„Kütteõli ja gaasi hinnad on viimase seitsme aasta jooksul tõusnud pea kahekordseks ning pole mingit põhjust arvata, et sama tendents ei jätku ka tulevikus. Kohalikud kütused, nagu puidugraanul ja puuhalg, jäävad ka tulevikus võrreldes gaasi ja õliga soodsaimateks. Meie prognoosi kohaselt kallineb puidugraanuli hind umbes 2–3 protsenti aastas,” rääkis Alasi Eesti Päevalehele.

Projekt 10 000 eurot

OÜ Maaküte müügijuht Rivo Kaljuvee kinnitab samuti, et maasoojuspumbast soodsamat lahendust pole, kuid vajalikud investeeringud küttesüsteemi paigaldamiseks on suured.

„Laias laastus tuleb projekti maksumuseks arvestada 10 000 eurot. Kuna korterelamuid maaküttele tavaliselt panna ei saa, on seal mõttekam

õhk-vesi-soojuspumba lahendus, mis maksab keskmiselt 7500 eurot.”

Kaljuvee töö aga näite energiasäästust, mille puhul tasub väga suurena näiv investeering kolme-nelja aastaga ära. „Äsja tegime pakkumise ühele Rakveres asuvale 24 korteriga majale, kus edasised kulud soojuspumbaga moodustaksid vaid neljandiku praegu õliküttele kuluvast summast,” rääkis Maaküte müügijuht.

Kaljuvee rääkis veel, et soojuspumpade peamised kliendid on aga ikkagi eramud, kus uute ja vanade majade osakaal on peaaegu võrdne.

Viimaste osakaal ja huvi on kasvanud just Kredexi toetuste jagamise ajal väikeelamutele, aga ka paljud ühistud, kel pole omavalitsusega siduvaid kaugkütte lepinguid, tunnevad agalt huvi odavamale küttesüsteemile ülemineku vastu. ●

KOMMENTAAR

Priit Värk

Eesti omanike keskliidu projektijuht

Inimestel, kes kavatsevad küttesüsteemi vahetada või renoveerida, soovitan silmad lahti hoida. Nimelt on varem riik Kredexi kaudu toetanud rahaliselt korterelamuid ja eramu renoveerimistöde teostamisel ning sinna alla kuuluvad ka küttesüsteemid ja ventilatsioonid. Selleks aastaks on vahendid Kredexil küll lõppenud, kuid majandusministeerium on öelnud, et soovib ka järgmistel aastatel elamufondi renoveerimisse panustada. Kortermajade korral olid toetused 15, 25 ja 35% ning eramajade korral olid kompensatsioonisummad 25 ja 40%.

Reisikaart				
	RIIK	AEG	HIND	TRANSPORT, MAJUTUS, LISAINFO
IDA-EUROOPA	Ungari (7 päeva)	20.-26.09 21.-27.10	20.09: al. 186 € 21.10: al. 182 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus; WC, dušš igas toas) h/s. Mitte ühtegi ööbimist bussis! Hotell *** lisatasu eest. Info: Bohemian Travel: kvaliteedistandard Ida-Euroopa reisidele. Mitte ühtegi ööbimist bussis! 3 päeva Ungaris! 2 päeva Budapestis (Buda loss, Vajdahunyadi lossikompleks, Gellerti mägi, Kalameeste bastion jpm), Szechenyi – Euroopa üks suurimaid termalvee basseinode komplekse, kolm linna Doonau kallastel: Esztergm, Visegrad, Szentendre – eestikeelsed linnaekskursioonid hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €
LÄÄNE-EUROOPA	Prantsusmaa: Pariis ja Loure'i oru lossid (aprillis, juulis ja septembris lisaks Alsace – Colmar, Strasbourg ja Rikewihr)	9 päeva: 3.-11.10 2013. a.: 9 päeva: 11.-19.05; 30.05.-6.06; 3.-11.08, 28.09.-6.10; 10 päeva: 19.-28.04; 28.06-7.07;30.08.-9.09	3.10.2012.: al 289 € 2013. a.: 9 päeva: 11.05: al. 319 €; 30.05: al. 329 €; 3.08: al. 319 € 28.09: al. 309 € 10 päeva: al. 345 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Näeme Pariisi (Champs Elysees, Ooperi Kvartal, Notre Dame de Paris, De Gaulle'i väljak, Trocadero, Concorde'i väljak, Louvre, Cite saar, Ladina Kvartal, Pantheon, Eiffeli torn jpm.), Versailles'd, Loire'i oru losse – Amboise, Blois, Chambord – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. 10-päevasel reisil veedame Prantsusmaal poolteist päeva rohkem. Lisaks tavapärasele programmile näeme Alsace'i piirkonda (Colmar, Veinitze – Rikewihr, Strasbourg). Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €
	Austria (7 päeva)	25.09-1.10 8.-14.10 21.-27.10*	25.09: al. 190 € 8.10: al. 176 € 21.10: al. 219 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Mitte ühtegi ööbimist bussis! Info: Viin (Schönbrunni loss, Hofburgi lossikompleks, Püha Stefani katedraal, Huntertwasseri maja), Salzburg (Püha Peetri kirik, Mozarti residents, Hohensalzburgi kindlus, Mirabelli lossiaed), Viini mets (Hinterbrühl), Baden – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 € *21.-27.10 – lisareis koolidele. IGA 12. KOHT – TASUTA!
LÕUNA-EUROOPA	Itaalia (9 päeva)	20.-28.10; 20.-28.10* 2013. a.: 16.-24.03; 16.-24.03*; 20.-28.04; 11.-19.05; 8.-16.06; 2.-10.07; 21.-29.07; 3.-11.08; 18.-26.08; 13.-21.09 19.-27.09	20.10: al. 289 € 2013. a.: al. 298 € august: al. 308 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Rooma, Vatikan, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 € *20.-28.10.2012 ja 16.-24.03.2013. – lisareis koolidele. IGA 12. KOHT TASUTA!
	Põhja-Itaalia (9 päeva)	6.-14.10	al. 299 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Kõigi mugavustega reisibuss. Kõigi mugavustega turismibuss, mitte Milano, Garda ja Como järved, Bellagio, Sirmione, Verona, Veneetsia, Murano ja Burano saared, Udine – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €
	Itaalia: Rimini puhkusereis (12 päeva)	2013. a.: 28.05-8.06;14.-25.06; 17.-28.07; 2.-13.08 18.-29.08; 5.-16.09	2013. a.: 28.05: al. 345 €; 14.06: al. 355 €; 17.07: al. 379 €; 2.08: al. 398 €; 18.08: al. 389 €; 5.09: al. 359 €;	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! 6 täispäeva Itaalia tuntuimas kuuordis Rimini Rivieral. Rooma, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €
AASIA	Goa (India)	Rühmareis 19 – 29.okt 2012	Reisipakett al. 995 € (üks reisija kaheses toas)	Transport: Finnairi regulaarlend. Lennukis hinnas toitu, alkohol ja karastusjoogid, TV programmis lai valik filme. Väga mugavad lennuajad! Indias kasutame mugavaid Air India lennukeid. Majutus: hotellid kaks kuni viis tärni. Toitlustus vastavalt valitud hotellile. Pakume aastaringselt individuaalreisijatele Delhi ja Goa hotelle ja transfeere parimate hindadega. Info: rühmareisidel kaasas eestikeelne saatja. Goas eestikeelsed ekskursioonid (näiteks Dzuglireis, Portugali mõisad, Merereis, lidne Lõuna-Goa, Hipiturg jpm.) Aitame vormistada ka India viisa kõigile soovijatele.
	Goa (India) Otselend	27.12.2012 10.01.2013 24.01.2013 7.02.2013 21.02.2013	Reisipakett al. 995 € (üks reisija kaheses toas)	Transport: otselend Tallinn – Goa. Majutus: hotellid 2* kuni 5*, võimalikud toitlustus valikud: ilma söökideta, hommikusöögiga, hommiku- ja õhtusöökidega, kõik hinnas. Info: Goa see on põnev kultuur, head söögid ja lõputu, ilusa, pehme liivaga rand. Söökide, jookide hinnatase Goas on soodsam kui Eestis. Kohapeal võimalus osta suures valikus eestikeelseid ekskursioone. Pakettreisi hinnas: lend, majutus, transfeerid, eestikeelse reisiesindaja teenused. Reaside kestvus 15 päeva (14 ööd).
	Hiina: Avastusreis Hiina südamesse (iidsed pealinnad ja pühad mäed)	15.03.-25.03.2013.	1990 € (sisaldab kõike, v.a. taskuraha)	Transport: lennuk, buss, rong. Majutus: hotell **** (koos rikkaliku hommiku-ja lõunasöögiga). Et Hiinat ja hiinamaalasi lähemalt tundma õppida, tuleb sõita Pekingist kaugemale. Külastame iidseid pealinnu Peking, Xian, Luoyang, pühasid mägesid Hua Shan ja Tai Shan ning naudime Draakonimaa Siiditee äärde jäävaid rikkusi, tarkusi, imesid. Esmaspäeval 15.10. kl.18.00 reise tasuta tutvustusõhtu.
				BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee
				AVENUE FRANCE Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@avenuefrance.ee www.avenuefrance.ee
				CARINTHIA REISEN Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3928 info@carinthia.ee www.carinthia.ee
				LA STRADA Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
				LA STRADA Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
				LA STRADA Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
				ESTLIVE TRAVEL OÜ tel. (25/7) 655 5800 Tallinn, Odra 16 tel. 655 4511 Narva, Tallinna mnt 19C tel. 357 9339 info@estlive.ee, www.estlive.ee Estlive lennupartner on
				ESTLIVE TRAVEL OÜ tel. (25/7) 655 5800 Tallinn, Odra 16 tel. 655 4511 Narva, Tallinna mnt 19C tel. 357 9339 info@estlive.ee, www.estlive.ee
				SEEDER KONSUL-TATSOONID OÜ (Hea Energia Keskus) Tõnismäe 2-4010 Tallinn, tel. 6307475, mob: 5059080 info@seeder.ee www.seeder.ee

Ivar Soopan

RÄNNAKUD MURTUD MAAL

Reisid sajandi suurimate loodus-katastroofide jälgedes

Ivar Soopan

RÄNNAKUD MURTUD MAAL

Reisid sajandi suurimate loodus-katastroofide jälgedes

Sellest raamatust saab lugeda autori kolmest reisist paikadesse, mis jagasid aastail 2004–2006 ühist saatust. Kuigi kannatajaid oli veel paljude teistegi maade ja rahvaste hulgas, on selles reisikirjas kirjeldatud elu Tais, Indias ja Indoneesias.

Need on paigad, mida laastas maavärin või sellele järgnenud tsunami. Autor rändas neis paigus kohe pärast katastroofe ja kirjeldab selles raamatus elu lihtsate inimeste keskel. Need on maailma rängimate õnnetuspaikade lood. Nagu ikka reisikirjades, nii leiab ka siit huvitavaid persoone, kentsakaid juhtumeid, huumorit, kurbust, traagikat ja lihtsalt mõnusat äraolemist. Raamatut ilmestab rikkalik fotovalik.

Saadaval raamatupoodides. Tellimiseks helista telefonil 680 4444 või klienditugi@lehed.ee

●●● EestiPäevaleht

MIMICRY ÜLLITAS NETIS ALBUMI

Möödunud nädalast elektronmuusiku Paul Lepassoni ühemehebändina jätkav Mimicry üllitas eile internetis lühimängiva albumi. „Eelnevast loomingust on see veidi rohkem roki ja tri-

hopi poole. Pole ehk nii agres-iivne, kuid kirjutamise juures olid mul tähtsateks mõisteteks pinge ja kontrast,” ütleb Lepassoni. Laadi alla: <http://mimicry.varjend.com/Discipline.zip>. **EPL**

TURBODISKO KOLIB

Üheksa aastat Kuku klubis maru-tanud Turbodisko kolib täna üle Sinilindu. Plaate mängivad sel soolaleivapeol Kreck, Priit Pal-lasmaa, Estrada ja Valner. Uksed avatakse kell 22. **EPL**

ROKKI TUDENGITELE

Tartus Athena keskuses esinevad täna öösel Vaiko Eplik ja Eliit, Bombillaz, Elephants from Neptune, August Hunt, Animal Drama ja Mind Over Matter. Uksed lahti kella 20-st. **EPL**

Nigel Kennedy: Sun Ra ja Chuck Berry? Olen meelitatud!

Intervjuu

Mart Niineste
muusikatoimetaja

Ekstsentriline viiuldaja Nigel Kennedy käitub nagu rokitäht, sest tajub täpselt oma muusikalise haarde ainulaadsust.

Kuigi Nigel Kennedy kuulub viiuldajana maailma tippu, ei pruugi ta olla kõigi klassikasooprade vaieldamatu lemmik. Olgu tema CV kuitahes uhke, olgu tema viiulimängu toon kuitahes puhas, ei pruugi ta esinejana olla piisavalt konservatiivne. Aga see-eest oskab ta olla laval ja lava taga oma värvika isiksuse kuvandi vääriline. Jah, ma meilisin rokkstaa-riga. Lihtsalt Stratocasteri asemel on tal käes Stradivarius.

●●Kõigepealt – mis tunne on olla algul imelaps ja siis geenius?

Tunnen, et mul on vedanud, et saan tuuritada ja mängida seda, mida tahan. Mind ei kamanda dirigendid, kontsertide abonentsarjad ja muu taoline. Mu kvintett on mu muusikuelu keskpunkt. Tee-me täpselt sellist kava, nagu mulle meeldib mängida – viin publiku rännakule klassikalise viiulimuusika juurest folgini, džässini ja kaugemalegi.

●●Et siis viiul on sulle sama, mis rokkarile soolokitarr?

Täpselt. Viiuli koht on südame kõrval, täpsemalt pea ja südame vahel. Sellega saab edasi anda kõiki tundeid, kui vaid soovid, saab mängida mal-belt ja akustiliselt ja keevitada elektrilisi soolosid.

●●Klassikaline, džäss ja rokk on sulle võrdselt olulised. Kes on sind nende esindajatest enim mõjutanud?

Menuhin ja Grappelli olid muidugimõista olulised. Siis Miles Davis ning Jay Zee, armastan neid. Hendrix... Mul on ka uus Fats Walleri kava. Aga ennekoike – Bach!

●●Kas sa harjutad või ainult mängid?

Iga päev, ma alustan seda Bach'i teoste mängimisega. Bach on mu keskpunkt, kui me räägime distsiplineeritud harjutamisest. Harjutan iga päev veidi üle kahe tunni.

●●Wikipedia väidab, et kui olid kuusteist, kutsus džässviiulda-ja Stéphane Grappelli sind koos endaga New Yorki Carnegie

Nigel Kennedy viib publiku rännakule klassikalise viiulimuusika juurest folgini, džässini ning kaugemalegi. Foto: RIA Novosti / Scanpix

Halli mängima ning su õpetajad hoiatasid, et keerad niiviisi oma klassikalise viiuldaja kar-jääri tuksi. Kas nüüd on need asjad leebemaks läinud?

Ma pakun, et ilmselt on. Mu õpetaja ei tahtnud, et ma mängiksin, sest Sony esindaja oli saalis ning poleks mulle lepingut pakkunud. Igatahes, kui sind kutsutakse mängima tippviiuldaja, siis miks talle ära öelda? See oleks ju ebaviisakas! Niisiis istusime tema garderoobis, rüüpasime veidi vis-kit ja läksime peale – see oli suurepärase öhtu! Ma ei saa-

mistud? Kas suurepäraseks meelelahutajaks olemine on sama tähtis kui suurepäraseks viiuldajaks olemine?

Oluline on, et bänd oleks kuradima tihke. Me mängime publikule ning kõige tähtsam on, et neist peetaks lugu. Selleks tuuriks tegime uue kava klas-sikast rokini, seal džässini ja kaugemalegi. Seda on äge-dam esitada kui mu varase-maid kavu.

●●Üldiselt on vist meelelahu-tajaaspekti alaväärtustamine klassikalise muusika skeene põhiviga?

Kindlasti. Kuigi ma vihkan seda, kui niinimetatud klassika-lised mängijad pin-gutavad liiga pal-ju ning see ei kuku enam loomulik väl-ja. Paljud neist on eraklikud inime-sed, kellele on loomupärane olla üksildane ning publikuga suhtlemine on neile üsna võõ-ras. Mina näen oma publikut kui uusi sõpru. Nad tulid, et

saada elamust, ning ma annan selleks oma prima.

●●Kui ma YouTube'ist su kont-serte vaatasin, tulid meelde Sun Ra ja Chuck Berry...

Tõesti? Imetlen neid mõle-maid ja olen meelitatud. Kui ma oskaks arvutit kasutada, vaataksin nad nüüd üle.

●●Kui sa oleksid punkbänd, oleksid sa The Clash, kes võt-tis ette kõik stiilid rockabilly'st hiphopini?

Jah, kindlasti. Mulle meeldib vabadus improviseerida, kir-jutada ja luua. Vihkan igasu-guseid reegleid.

●●Sul paistab olevat min-gi pidev kana kitkuda Ing-lismaa klassikalise muusika skeenega...

Ei... Ma annan seal kontser-di nii kord aastas ja just panin kokku oma orkestri. Aga elu muutub minu jaoks põrguks, kui ma pean tuuritama ja and-ma kontserte orkestriga nii, et meile on antud üks proov ja mingi tropp vehib seal oma kepiga. Orkestritele ei sobi mu nõudmised prooviajale. Harili-

kult teevad nad solistiga proo-vi ainult korra, aga mulle meel-dib teha neli proovi kahe päeva jooksul, pluss siis kontserdi-päev. Ja ma pean saama töö-tada koos dirigentidega, keda ma imetlen, kellega mul klikib.

●●Kuidas sa oma bändi muu-sikuid valid?

Mu kvintetis mängivad pari-mad praeguse aja poola džäs-simehed. Sain nendega tutta-vaks, kui kolisin Poola. Öigu-poollest jagan end Krakówi ja Londoni vahel.

●●On sulle veel väljakut-seid jäänud?

Jah, ma töötan pidevalt uute kavade-ga, teoste ja muusiku-tega. Nagu ütlesin, on mul uus orkester ning me lähe-me järgmisel aastal maailma-turneele. ●

Nigel Kennedy

Viilukunstnik

Esineb oma kvintetiga 8. oktoobril Nokia kontserdimajas.

PLAADIVEERG

HIPHOP

Põhja-Tallinn ●●●●●
„Per Aspera Ad Astra”

See siin on aja-looline plaat, mis jääb mee-nutama aastat 2012 Eesti popmuusikas.

Põhja-Tallinna debüütalbumit saab mõjukuselt võrrelda HU? debüüdiga. Ja seda mitte ainult võrratu laulja Maia hääle tõttu, mis on äravahetamiseni sarnane Hannaliisa Uusmaa omaga. Avasinglil „Lähen ja tulen” on Youtube'is praeguseks 750 000 vaatamist! Refraäänide kirjutamise oskus on sel noorte-kambal tase omaette. Kõik lau-lud kõlavad kui valmis peohitid, mille latiinorütmidest kantud põhjad on erutavalt ebaeest-laslikud. Kokkuvõtteks: „Per aspera ad astra” on laetud väga võimsa energiaga. Tõeline rah-vaplaat. **Mart Normet**

ROKK

ZZ Top ●●●●●
„La Futura”

Pärast üheksat aastat vaikust on ZZ Top taga-si karvasema-na kui kuna-gi varem, sest

produtsendiks on palgatud Rick Rubin. Ja seda on kuulda ka „La Futuralt”. Salooni uks lüüakse sellise uljusega lahti, et üle jääb vaid imestada, kas need mehed on tõesti üle 60 aasta vanad. Nii väga, kui ma ka tahaks midagi kriitilist sellise *comeback*’i koh-ta öelda, teeb see album mu täiesti relvituks. Need nakkavad blusirifid panevad mind süü-dimatult õhukitarri mängima. Suurepärase peoplaat. **Kristo Koppel**

FOLKROKK

Mumford & Sons ●●●●●
„Babel”

Mulle tundub, et M&S-is lau-lab Kings of Leoni Caleb Followill. Või vähemalt on

Marcus Mumfordi vokaal täp-selt sama kurblik-murdud kui Followilli oma. Ja bändile on inspiratsiooni jaganud seesa-ma nümf, kes Ewert & The Two Dragonsile. Või vähemalt kõlab siin täpselt sama meeldejääva-te viiside ja sarnase tunnetuse-ga popfolk kui eestlaste viima-se aasta lemmikalbumilgi. No ja Kukepillide bandžo ja mando-liini haldjas on oma tähepuru puistanud ka Mumfordite pea-le. „Babelit” kuulates tulevad pidevalt meelde igasugused tei-sed kooslused, aga kokkuvõt-tes on Mumford & Sons siiski oma nägu ja plaat on mõnus. **Piret Järvis**

TÄNAK KAHEKSAS

Sel nädalavahetusel sõidetakse Prantsusmaal autoralli MM-sarja 11. etapp. Fordil kihutav Ott Tänak sai eile õhtul sõidetud 3,63 kilomeetri pikkusel avakatsel kaheksanda aja. **Delfi**

PÄRNU NAISED PURUSTASID KARIKAFINAALIS LEVADIA

Eesti naiste jalgpalli karikasarja finaalis alistas Pärnu JK Tallinna Levadia 4 : 0.

Pärnu on Eesti läbi aegade edukaima naiste võistkond: mulu võideti nii Meistriliiga, karika-

võistlused, superkarikas kui ka saali jalgpalli karikavõistlused. Kuuest seni peetud naiste karikavõistlustest on Pärnu võitnud kolm, FC Flora kaks, FC Levadia ühe korra. **Delfi**

ROCKI VÕIT, VALGA KAOTUS

Eile alustasid eestlased Balti liiga korvpalliturniiril: B-alagrupis alistas TÜ/Rock võõrsil Jelgava 96 : 62. Samas alagrupis kaotas Valga Korvpallikool Liepājas Lauvasele 66 : 96. **Delfi**

NBA LONDONIS

Korvpalliliiga NBA põikab 17. jaanuaril Londonisse, et pidada kohumine Detroit Pistonsi ja New York Knicksi vahel. Meeskonnad mängivad O2 Arenal, kus suvel toimus ka olümpiafinaal. **ERR**

Vanameister Schumi astub vormelikarussellilt maha

Vormel 1

Seitsmekordne maailma-meister Michael Schumacher teatas, et lõpetab selle hooajaga karjääri.

Pärt Talimaa

part.talimaa@epl.ee

Kuus aastat tagasi – esimest korda karjäärile joont alla tõmmates – tunnistas Schumacher, et tahab lahkuda areenilt tipp-sõitjana, mitte lihtsalt osalejana. Pärast naasmist on sakslane Mercedese roolis senise kahe ja poole hooajaga saanud enda kohta vaid naru-se ühe poodiumikoha, mille 43-aastane vanameister sõitis välja tänavu Valencias. Muidugi on tal veel kuus etappi ees, ent raske on tänavuse hooaja põhjal mingisugusessegi metamorfoosi uskuda. Seega lahkub kõigi aegade parim enda kuue aasta sõnade kiuste sarjast siiski paraku osalejana, mitte enam tiitli eest võitlejana, nagu 2006. aastal.

„Pole kahtlustki, et me ei saavutanud eesmärki, milleks oli ehitada MM-tiitli nimel võistlev auto. Samuti on aga selge, et saan olla ülimalt õnnelik oma karjääri ja saavutuste üle tervikuna,“ lausus Schumacher eilsel pressikonverentsil.

Ferrari A ja O

Küllap jäävad vormelisõbradki Saksamaa legendi kaheti mäletama. Andunud poolehoidjate jaoks on ta ebajumal

-1- Michael Schumacheri teine tulemine jäi varasemale edule selgelt alla. -2- Seitsmest viis MM-tiitlit võitis Schumacher Ferrariga.

Fotod: Reuters, AFP/Scanpix

ja kõigi aegade suurim. Teised jällegi kougivad mäluspist välja 1994. aasta Austraalia GP, kus Schumacher sõitis hooaja viimasel etapil kokku teise tiitlipretendendi Damon Hilliga, mille järel olid mõlemad sunnitud katkestama ja sakslane tuli ühepunktalise eduga esimest korda maailma-meistriks. Või siis 1997. aasta ja Jerez, kus Schumacher mõõdasõitu üritanud Jacques Villeneuve'ile ootamatult otsa keeras.

Schumacher oli seejärel sunnitud katkestama, Villeneuve lõpetas kolmandana ja võitis tiitli. Rahvusvaheline autoliit (FIA) leidis hiljem, et Schumacher oleks võinud intsidenti vältida ning tühistas terve ta hooaja tulemuse.

Lõpetuseks loomulikult aastatepikkune Ferrari karjäär, kus Schumacher oli A ja O, ning ebaõnn mehele, kes teist punast masinat ohjas. Siiski tuleb muidugi mainida, et koos supertiimiga, kuhu kuulusid ka Ross Brawn ja Jean Todt, tõmmati Ferrari mudast välja ja võideti viis järjestikust tiitlit.

Samuti on selge, et kehv sõitja ei tule seitsmekordseks maailma-meistriks ega võida 91 GP-etappi. „Ma ei näe ennast Michaeli asendajana. Ma ei usu, et keegi seda suudaks, sest ta on legend ja on saavutanud nii palju,“ sõnas Lewis Hamilton. Just 2008. aasta maailma-meistrit saab tuleval hooajal Nico Rosbergi kõrval Mercedesi teine piloot. **o**

ISIKLIKKU

Michael Schumacher

Saksamaa vormelisõitja

Sündinud: 3. jaanuar 1969
Saavutusi: seitsmekordne maailma-meister, 91 etapivõitu, 155 poodiumikohta
Sel hooajal: 43 punkti ja 12. koht

Viljandi Metall läheb liigasse möödunud hooaja edu kordama

Võrkpall

Nagu möödunud hooajal, on viljandlannad tänavugi liigas ainsaks naiskonnaks, keda ei tugevda ükski piiritagune leegionär. Küll ei tohiks võistkond mullusest nõrgem olla, sest peale Soome siirdunud Anu Ennoki on kõik teised põhimängijad samaks jäänud. Ennoki asemel on aastase pausi järel Viljandi naiskonna ridades tagasi Maarja Kerner.

„Oleme kindlasti paremini valmis kui eelmine aasta, mil me ei teadnud Soome võistkonnadest midagi. Nüüd on tundmatud vaid liitunud välismängijad,“ lausus viljandlannade

nurgaründaja Mari-Liis Graumann. Peatreener Peeter Vahtera avaldas lootust, et möödunud hooaja taustal peaks olema suurenenud ka mängijate enesekindlus.

Paljud Metalli naiskonna liikmed kuuluvad ka koon-disesse, millega seoses algas nende ettevalmistus augustis, klubitasandil on koos harjutanud septembrist. „Eks ta selline kiirustatud ettevalmistus ole ja jõusaali läksime alles septembris, aga pole hullu. Usun, et peaksime valmis olema,“ rääkis Graumann. Nädalavahetusel on viljandlannadel ees kaks välismängu, kui laupäeval kohtutakse Piekšmäega ja püha-

päeval Oriveden Ponnistusega, kus mängib ka Ennok.

Kui möödunud hooajal selgitasid kümme naiskonda kaheringilise põhiturniiriga välja kuus parimat kohanälgundat jätkajat, siis tänavu on süsteem veidi muutunud. Finaalringi pääsevad üheksast neli parimat ning juhuil kui Metallil tulemuste põhjal sinna jõuda ei õnnestu, on praeguseks sõlmitud suusõnalisel kokkulepped, mis peaksid Eesti naiskonnale koha siiski võimaldama. „Kingitusi ei tahaks saada. Nii minu kui ka mängijate eesmärgiks on see koht välja mängida,“ lausus Vahtra. **o**

Pärt Talimaa

JALGPALL

Meistrite liiga teine voor

A-GRUPP

FC Porto – Paris St. Germain 1 : 0. Värav: 83. James Rodriguez; Kiievi Dinamo – Zagrebi Dinamo 2 : 0.

B-GRUPP

Arsenal – Olympiakos 3 : 1. Väravad: 42. Gervinho, 56. Lukas Podolski, 90. Aaron Ramsey – 45. Konstantinos Mitroglou; Schalke 04 – Montpellier 2 : 2. Väravad: 13. Karim Ait Fana, 53. Klaas Jan Huntelaar pen. – 26. Julian Draxler, 90. Soueymane Camara

C-GRUPP

Peterburi Zenit – AC Milan 2 : 3. Väravad: 45. Hulk, 49. Roman Širokov – 13. Urby Emanuelson, 16. Stephan El Shaarawy, 75. Tomas Hubocan ov; Anderlecht – Malaga 0 : 3.

D-GRUPP

Manchester City – Dortmundi Borussia 1 : 1. Amsterdami Ajax – Madridi Real 1 : 4.

RATSUTAMINE

200 hobust tuleb Tallinna

Kuni pühapäevani kappavad Tallinnas Saku suures hobused, sest juba kümnendat korda toimub ratsaspordifestival Tallinn International Horse Show. Rahvusvahelised takistus- ja koolisõidu-võistlused ning erinevad meelelahutused kulmineeruvad pühapäeva õhtul takistussõidu maailmakarika etapiga.

10. Horse Show tähistab ühtlasi ka Eesti ratsaspordiliidu 90. aasta juubelit.

Horse Show toob Saku suures

- 108** ratsanikku
- 190** hobust
- Boksideesse veetakse kolm rekka-täit saepuru.
- 10** riigi esindajat (Eesti, Läti, Leedu, Soome, Rootsi, Valgevene, Venemaa, Saksamaa, Holland, Poola)
- Maneeži ja soojendusväljaku jaoks on Saku suures halli veetud **1800** tonni liiva.

- 16** võistlusklassist (14 takistus- ja 2 koolisõiduklassi)
- Kokku ehitatakse Saku suures halli kõrvale ja taha parklatesse **200** ajutist hobuste boksi.
- Kuna üks hobune sööb päevas umbes paki heina, siis võib arvestada, et enne pühapäeva õhtut saab söödud **600** paki heina, lisaks veel ka kaeru ja muud toitu.

Tiit Kivisild ja Cinnamon möödunud aasta Horse Show'l

Horse Show tähtsamad võistlused

Reede, 5. oktoober

17.00 145 cm kõrgustega parkuur
20.15 Koolisõidu kohustuslik kava

Laupäev, 6. oktoober

13.30 Koolisõidu vabakava
18.00 145 cm kõrgustega parkuur
20.00 Kuue takistusega sõit

Pühapäev, 7. oktoober

9.00 Noorte ratsanike parkuur 130 cm kõrgustega
17.00 Maailmakarika etapp kõrgustega 160 cm

Foto: Külli Tedre; graafika: Maret Müür

REPLIIK

Kuldliiga peab jätkuma!

Kristi Kirsberg

toimetaja

Seitse suve ja talve on Eesti kergejõustiku lipulaevana tüürinud Bigbanki kuldliiga, kus sajad noored on kogunud esimesi kogemusi, kümned maailma tippnimed pakkunud erilisi hetki ja vähesed kodused tipptegijad saanud näidata oma võimu ka kodupublikule. Üleeilne teade, et Bigbank on otsustanud edaspidi toetada Tartu võrkpalli, tähendas ühtlasi, et

nemad kuldliiga nimesponsoriks enam ei jää. Võistluse peakorraldaja Mati Lilliallik kinnitas, et töö uue suure toetaja leidmiseks käib.

Suure tõenäosusega ei kao sari kuhugi: esiteks, Lilliallik on näidanud end võimeka korraldajana, kes esimese raskuse ilmnedes alla ei anna. Teiseks, loodetavasti ei kuluta sponsorite uksi Lilliallik üksi, sest kuldliigalaadset üritust on kogu Eesti kergejõustikule vaja kui õhku. Kui kas või lõppenud suvel tagasi mõelda, siis suutsid ainult Eesti meistrivõistlused nii kuldliiga pealtvaatajate, võistlejate kui ka meediahuvi poolest konkureerida.

Küllap mõeldakse midagi uut välja niikuinii. Aga miks peaks alustama nullist, kui niivõrd tugev müür on juba laotud?

ELUTÄHTIS AVASTUS, MIS VIIB SURMASUHU.

PROJEKT: DINOSAURUS

K12

Saal 2	11:55	16:05	18:10 (v.a. K, N)	20:15 (v.a. K, N)	21:20 (ainult K)
Saal 3		17:50 (ainult N)	21:50 (ainult N)		

TULEVIKU VANGIS

BRUCE WILLIS JOSEPH GORDON-LEVITT EMILY BLUNT

AJASTÕLM

LOOPER

MINEVIKU VANGIS

K12

Saal 1		13:00	16:00 (v.a. N)	18:50 (v.a. N)	21:30
A.Le Coq Sviit		15:30 (ainult L-P)	18:10 (v.a. N)		

HOTELL TRANSILVAANIA

EESTI KEELES!

KINODES 19. OKTOOBRIST

RICHARD GERE SUSAN SARANDON TIM ROTH BRIT MARLING

RAHA VÕIM

K12

Saal 6	14:25	16:50 (v.a. L, P)	19:15	21:40
--------	-------	-------------------	-------	-------

Brad Pitt

räpane amet

KINODES 19. OKTOOBRIST

RÕÕVITUD 2

Saal 2 18:30 (ainult N) **K12**
FEEL THE DIFFERENCE ERILINASTUS!

LINDPRIID

Saal 2 20:45 (ainult N) **K12**
FEEL THE DIFFERENCE ERILINASTUS!

VAPPER JOCK

Saal 2 2D eesti keeles! **PERE** 14:00
Saal 3 2D vene keeles! 11:30 15:45
Saal 5 3D eesti keeles! 17:00
Saal 5 2D eesti keeles! 12:10

RESIDENT EVIL: KARISTUS 3D **K14**
Saal 2 22:20 (v.a. K, N)
Saal 5 14:20

DREDD 3D **K14**
Saal 3 13:35 21:50 (v.a. L, N)

LOLA ON VASTU **K12**
Saal 3 17:50 (v.a. N) 19:50 21:50 (L)
Saal 7 14:30

KAMPAANIA **K12**
Saal 4 13:55 18:05 20:05 22:05

VAPRAKE **PERE**
Saal 4 2D eesti keeles! 11:45 15:55

1+1 **MS12**
Saal 5 19:10 (v.a. N)

EESTLANNA PARIISIS **MS12**
Saal 5 19:10 (ainult N)

EELLINASTUS! eesti ja prantsuse keeles!

CELESTE JA JESSE **K12**
Saal 5 21:35 (ainult N)

PUHASTUS vene k. subt! **K14**
Saal 5 21:35 (v.a. N)
Saal 6 11:50

SEENELKÄIK eesti keeles, venek. subt! **K14**
Saal 7 L 12:15 16:35 18:45
21:00 (v.a. N)
13:15 (L-P)
20:50 (v.a. N)

A-Le Coq Sviit

www.forumcinemas.ee
wap.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

AINULT ARMASTUST **MS12**
Saal 6 16:50 (ainult L, P)

VIIMANE HAUSMANIDES **L**
Saal 7 21:00 (ainult N)
otseülekanne londonist, national theatre'ist!

ARMASTUSEGA ROOMA **K12**
Saal 8 11:35 14:05 19:25

BOURNE'I PÄRAND **K12**
Saal 8 16:40 21:55

GARANTIAJAGA MEES **MS12**
Saal 9 11:40 15:50 20:10

METSIKU LÖUNAMAA ASUKAD **MS12**
Saal 9 13:45 18:00

TED Saal 9 22:15 **K14**

METSILASED **K14**
Saal 10 13:30 16:15 19:00 21:45

JÄAAEG 4 - 2D eesti keeles! **PERE**
Saal 10 11:25

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

★
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Inimese suurima sõbra kõige suurem seiklus

VAPPER JOCK

28. september

10:40 15:00

RACHIDA BRAKNI CYRIL DESCOURS

REGIS WAGNIER' FILMIS

LÕPUSIRGE
LA LIGNE DROITE

ARTIS

11:00 19:15

Allen Bakwin Bengui Cruz Davis Eisenberg Gerwig Page

Armastusega Rooma

Kinodes 21

12:30 21:15

05.10	Vapper Jock - 2D-versioon, eesti keeles	10:40 15:00	Puhastus	16:50
	Lõpusirge	11:00 19:15	Seenelkäik	17:00
	Armastusega Rooma	12:30 21:15	ID:A- Identiteet tundmatu	21:00
	Amontillado / Gracias a la vida	15:30		

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO »SÕPRUS«

★
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

«Life is a combination of magic and pasta»
Federico Fellini

03.14.10
2012

Fellini

retrospektiiv

20:00

05.10	Metsiku lõunamaa asukad	16:00 18:00
	Fellini retrospektiiv: 8 1/2 (1963)	20:00
	Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee	

Sügis Jazz
2012
25.08-02.11

Elion
Vabadus nautida

ANDRES MUSTONEN
Crossover Quartet

L 6. oktoober kell 10 Kumu auditoorium

Piletid hinnaga 10.-/ 8.- Piletilevi müügikohtades ja tund enne algust kohapeal.
Jazzkaare info 6660030 ja piletid@jazzkaar.ee

Vaata videot digilehest

EKSPERIMENT

Kohtusse relvaga minna on imelihtne

Tipparstide lahkumise põhjused: kahe südamearsti lugu

Aasta ettevõtja 2012 - kuue finalistid edulood

4. oktoober 2012

EESTI EKSPRESS

TALLINNA LINNATEATER

Maaile nähtamatud pisarad
8., 9., 10. oktoobril 19.00

Meie, kangelased
19., 20. oktoobril 19.00

Ma armastasin sakslast
7., 10. novembril 19.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Kirjanike Maja

Kirjanike Maja musta laega saalis, Harju 1, Tallinn

10. oktoobril kell 18.00

ON TÄHTI ÖÖS
Lühinädend Eesti Kirjanike Liidu 90. sünnipäeva puhul.
Mazzano loomemaja asemel jõutakse pörgusse, teejuhiks Mati Unt.

VIINAKUUKOLETISED
Lembelüüriline kava Asko Künnapi, Birk Rohelennu, Jürgen Rooste, Sulev Olli, Karl Martin Sinijärve, Kaur Riismaa, Päär Pärnsoni ja muusikute osavõtul.

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2.-, (üli)õpilastele ja pensionäridele 1.-
Toetab Kultuurkapital

Kuulutuste tellimine!
kuulutused.ee

Vali rubriik, kirjuta tekst ja maksa ühes kohas

Eesti Päevaleht

Eesti Kontsert

R 5. oktoober kell 19
Estonia kontserdisaal

Jaan Rääts 80 Autoriõhtu
Pärnu Linnaorkester
Klaveriduo Natalia Sakkos – Toivo Peäske, Lauri Väinmaa (klaver), Indrek Vau (trompet), Mari Poll (viil), Robert Traksmann (viil)
Rasmus Andreas Raide (klaver), Marcel Johannes Kits (tsello),
K 10. oktoober kell 19 Mooste mõis
R 26. oktoober kell 20 Treimanni rahvamaja. Meeletu rüütel,
Voldemar Kuslap 75
Henn Rebane (akordion) ja Urmas Lattikas (klaver)

Info tel Tallinnas 614 7760, Tartus 737 7537,
Pärnus 445 5800, Jõhvis 33 42 000. www.concert.ee

Koduveini tegemine – see on lihtne!

Kõik, mida
algajad
koduveini-
tegijad teadma
peaks!

NÜÜD RAAMATUPOODIDES!

Samanimelise paljukiidetud filmi aluseks olnud tõsieluromaan!

PAULO LINS JUMALA LINN

kõva köide, 472 lk

17.95 €

●●● Eesti Päevaleht

**ENDLA
TEATER**

On asju, mida tuleb testida väikese pilkega.
Nii saame teada, kui tugevad need on.
- Terry Pratchett

PÜHAMATEST PÜHAMAD

draama

autor, lavastaja ja kunstnik **ERVIN ÕUNAPUU**

osades
Karin Tammaru
Ago Anderson
Indrek Taalmaa
Bert Randsep

esietendus 6. oktoobril Endla teatri Künis
järgmised etendused: 9.10/13.10/17.10/3.11/21.11/8.12

piletid Endla teatri kassas/Piletimaailmas/Piletilevis

18. okt

Kell 19.00
Nokia
Kontserdimajas

Piletid
Piletilevis
ja Ticketpros

EESTI VÄHILIIDU SUURSponsoriD

TOETAJAD

EESTI VÄHILIIDU 20. AASTAPÄEVA HEATEGEVUSETENDUS

Elu ja armastus

**Ivo Linna, Maarja-Liis Ilus
Lenna Kuurmaa, Märt Avandi,
Birgit Varjun, Rolf Roosalu
Rosanna Lints, Kristo Ukanis**

RO Estonia solistid

**Janne Ševtšenko, Kristina Vähi
René Soom, Oliver Kuusik**

Otsa Kooli Sümfooniaorkester
Dirigent RO Estonia Mikk Murdvee
Otsa Kooli Bigband
Siim Aimla juhtimisel
E.T.A. Tantsukool
Koreograafia Rauno Zubko
assistent Eliisa Lott
Produtsent Magnus Mürsepp
Kunstnik Marge Martin
Stilist Kirill Safonov
Konferansjee Mait Malmsten
Tekst Leelo Tungal

Kuulutuste tellimine!

kuulutus.epl.ee
Vali rubriik, kirjuta tekst
ja maksa ühes kohas

OSTAME - MÜÜME - ÜÜRIME TEIE KINNISVARA

- Kiire ja korrektne vormistamine.
- 15 a. töökogemus.
- **Konsultatsioon tasuta!**

VEO- ja KOLIMISTEENUS

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke
läbi rääkima metsas
planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust.
Pakkuda võib lageraieid
harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava
lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuude
müük, tellimine: tel 600 5323

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.ee

Müük

- Müüa lõhutud kuivad ja märjad küttepuud. Info 509 2933
- Saetud, lõhutud küttepuud: lepp, kask, sanglepp, saar, kuusk ja segapuud koos transpordiga. Tel 672 5338, mob 525 9433 Võtkmetsa OÜ
- Müüa ehitusfirma koos põhivaraga. Tel 506 1252.
- Meilt võid leida spunki! Müüme kasutatud profimööblit, pakettaknaid jne. Tähetorni 21-j Tall. E-R 10-17 APUNEKS OÜ

Ost

- Reval Antiik ostab vanu maale, münte, kuld- ja hõbeesemeid, märke, mööblit, raamatuid, jms. Pakkuda võib kõike, mis tundub olevat vana. Müüriwahe 2, 6440747, 511 8825

Laen

- Laen kinnisvara tagatisel. ASA&O Laenu Grupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenu.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Teenused

- **NÕUANDELIIN** tel 900 5020. Kui elumure vaevab ja vajad hingeabi, anname soovitusi. Vastame eraelu, töö ja tervise küsimustele. Kõne hind 0,97€/min.

Anda rendile

- Üürile anda kahetoaline eraldi sissekäiguga korter Nõmmel üldpinnaga 40 m2, kombineeritud küte – kompaktpliit soojamüüri ja elektriradiaatorid, pesuruum vann ja pörandaküttega. Soovijail pöörduda omaniku poole pinkjapuu@gmail.com, tel 58800813

Teated

- Saue Vallavalitsus teatab: Saue vallavalitsus kehtestas 2.10.2012 korraldusega nr 709 Jõgisoo külas Jaanila (katastritunnus 72703:002:0071, suurus 11,91 ha, maatulundusmaa 100%) kinnistu detailplaneeringu, eesmärgiga kinnistu kruntimine, maasihotstarbe osaline muutmine elamumaaks ning määrata ehitusõigus üksikelamu ja abihoonetite rajamiseks.
- Taevasmaa Kinnisvara OÜ (pankrotis) pankrotihaldur Heikki Ojamaa müüb 24.10.2012.a. Tallinnas, Tatari tn 25 asuvas OÜ Maria Mägi Advokaadibüroo ruumides toimuvatel avalikel suulistel enampakkumistel alljärgnevat vara: 1. Tala tn 1/Vedru tn 2, Tallinn asuv kinnistu, registrios nr 9969501, 100% ärimaa, pindala 5117m2, alghinnaga 380 000,00 eurot, millele lisandub käibemaks. Enampakumise algus kell 12.00; 2. Asfaldi 4, Tallinn asuv 5644/25644 mõtteline osa kinnistust, registrios nr 1775601, 100% ärimaa, alghinnaga 250 750,00 eurot (tehing ei ole käibemaksuga maksustatav). Enampakumise algus kell 12.45 Täpsem info kinnisasjade ja enampakkumiste tingimuste kohta on avaldatud väljaandes Ametlikud Teadaanded. Täiendav info telefonil 50 14 196 ja heikki.ojamaa@mmab.ee

Avaldame kaastunnet Marikale
kalli

VENNA

kaotuse puhul

Kolleegid aktsiaseltsist Esmar
Ehitus

Südamlik kaastunne Rain Kevale
kalli ema

SIRJE KEVA

kaotuse puhul

MS Star laevapere

Eesti Vigastatud Sõjameeste
Ühing mälestab leinas

ühingu kauaaegset liiget

KASE ENDELIT

ja avaldab kaastunnet
lähedastele

Avaldame kaastunnet Juta
Suurmetsale

EMA

surma puhul

Politsei- ja Piirivalveameti
logistikabüroo

Mälestame lahkunud head
klassiõde 21. Keskkooli 1960. a
lennust

MALLE ALLAT

Sügav kaastunne lahkunu
omastele

**MARIA
MADDALENA
CARLSSON**
sünd. Adamson
2.02.1922 – 28.09.2012
Carrara - Uppsala
Mälestab Harjumaa Muuseum

Muldasängitamine
12. novembril Pärnu
Alevi kalmistul

Nõmme Muusikakool avaldab
sügavat kaastunnet Tiina
Kurikule

VENNA

kaotuse puhul

**NIKOLAI
LIIK**

05.10.1912 - 01.09.1984

Kallist isa mälestab 100.
sünniaastapäeval

poeg Bruno perega

Avaldame kaastunnet Leidale
ja Jutale peredega kalli ema,
vanaema ja vanavanaema

**ELLA
SUURMETS**

11.07.1912 - 04.10.2012

surma puhul

AS-i Chemi-Pharm kollektiiv
Ärasaatmine 08. oktoobril kl
14.30 Pärnamäe Krematooriumis

Looma võttes tuleb mõista, mida elu temaga tähendab

Lemmik

Tiina Toomet, MTÜ
Teie Loomakliinikud

Loomad ei ole loodud inimeste jaoks, meie kasulikud olema. Me jagame nendega maailma, aga ei valitse nende üle.

Ilmselgelt jäi varjupaika satunud laikale arusaamatuks, miks võeti ta suurde majja väikesesse korterisse, kus ei lubata haukuda ja otse loomulikult ei toimu mitte mingit jahti. See koer on endiselt varjupaigas, sest jahipidamiseks ta enam hästi ei kõlba (paksuks söödud ja ärahellitatud), aga lemmikloomaks ei hakka kunagi sobima, sest jahiinstinkt ja liigne energilisus ei luba.

Paariaastasele lapsele lemmikuks võetud koer veetis oma elupäevad puuris, sest kasvas liiga (!) suureks ja muutus lapsele ohtlikuks. Kus olid pererahva mõistus kutsikat valides?

Tänavalt leiti tšau-tšau, kelle silmad olid põletikus ja kinini paistetunud. Keegi teda ei otsinud ja jäi mulje, et haige loom on lihtsalt kodust välja visatud. Vaja oluks veidike internetis surfamist ja asjatundlikku nõu kasvatajatel ning enne kutsika võtmist oleks olnud selge, missuguste terviseprobleemidega tuleb tõenäoliselt kokku puutuda.

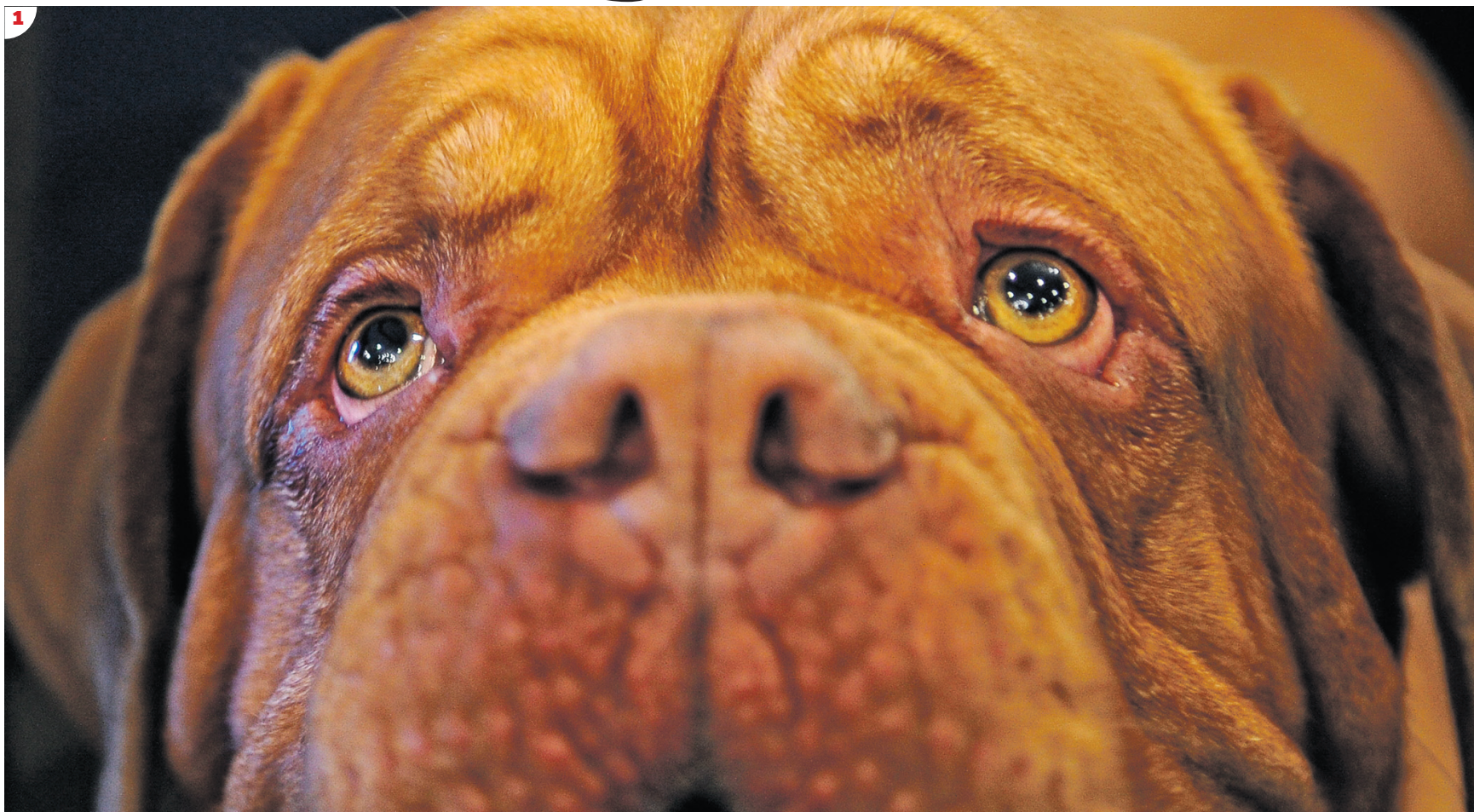
Elu pekingi paleekoeraga ei sarnane eluga, kuhu kuulub saksa lambakoer.

Kassil soovitakse küünea ära opereerida, et ta ei kraabiks, ja teha midagi häälepaeltega, et ta nii palju ei näuks. Kas poleks lihtsam ja humansem imetleda diivaninurgas mängukassi või aknalaua kassikuju?

Vale ettekujutus

Otse uskumatu, kui palju on inimesi, kes on küll enda meelest loomavõtmise hoolega läbi kaalunud, kuid ikkagi ei anna endale aru, mida elu koos loomaga tegelikult tähendab. Just selle konkreetse loomaga. Sest elu pekingi paleekoeraga ei sarnane eluga, kuhu kuulub saksa lambakoer. Nii nagu elu tiibeti mastifiga erineb elust puudliga.

Varjupaigatöötajatelt kuulub uskumatuid lugusid. Kuidas loomast loobutakse, sest ta osutub kellekski teiseks, ei täida ootusi ja lootusi. Näiteks *shar pei*dest loobutakse, sest nad ei olegi sellised nunnud voldilised sametkoerake-

-1- Mastif on armas koer, kuid tema pidamine erineb kindlasti puudli pidamisest. -2- Sellel Tallinna loomade varjupaigas elaval terjeril tekkisid perega erimeelsused – ilmselge jahikoer neile enam ei meeldinud. -3- Toredat malamuti tasub tubli kelgu- ja lumekoerana hinnata.

Fotod: Tanel Meos, AFP, RIA Novosti/Scanpix

4. OKTOOBER

Üleilmne loomapäev

Eile tähistati ülemaailmset loomade päeva. Seda on tehtud alates 1931. aastast.

Maailma loomakaitse ajalugu ulatub ametlikult 1824. aastasse, mil Londonis asutati loomadevastase julguse ennetamise selts. See sai alguse Richard Martini 1822. aastal Suurbritannia parlamendile esitatud ettepanekust kehtestada seadus, mis kaitseks kariloomi, hobuseid ja lambaid (keda toona kariloomadeks ei peetud) inimese vägivalla eest.

sed, nagu pildi järgi võiks arvata. Nad on sageli isekad, kipuvad kodus peremehetsema ja pildi peal nii armsate viltide vahel pesitseb nahapõletik.

Alaska malamuti võetakse tema toreda välimuse ja imeliste sinisilmade pärast. Aga see sinisilm on koer, kes vajab karja, tahab kelgu vedada, teiste koertega lumehanges magada ja haukuda. Kui me kõike seda talle linnakorteris keelame ja ta siis selle peale imelikult käituma hakkab, siis süüdistame koera. Jahiliini taks või foksterjer peres, kes ilmasti ei kavatse jahile minna, on tõeline õnnetus ja terroriseerib varsti last või vanaema, sest muud meelelahutust tal ju pole.

Kõige uskumatum kuulnud lugu käis ühe pikakarvalise õuekoera kohta, kelle

perenaine tüdines heleda terrassi küürimisest, kui koer oli seal käinud, ja otsustas koerast loobuda sõnadega: „Oleks ma seda teadnud, poleks ma küll kunagi...” Mida ei oleks?

Lemmikuks võetud koer veetis oma elupäevad puuris, sest kasvas liiga suureks.

Poleks koera võtnud. Tore. Hea, et nüüdki aru pähe tuli, aga enne kujutasid ette, et 60-kilone koeramürakas lendleb terrassi kohal?

Vale ettekujutus lemmikloomapidamisest, vale tõug, valed hoiakud ja kasvatusvõtted – need on põhjused, miks algul kodus nunnutami-

seks mõeldud loomad satuvad tänavale või varjupaika.

Olen rääkinud mitme kasvatajaga ja esitanud neile küsimuse: „Kellele sa oma koera ei müüks?” Valdavalt olen saanud vastuseks: „Ei müü sellisele, kel ei ole aega koeraga tegeleda.” Aga ka, et ei müü omanikule, kes ei tea, kas ta tahab koera või ei taha.

Instinkte alla suruda ei saa

Bostoni terjer Igor murdis oravapoja. Murdis maha ja tassis perenaisele voodisse. Too pidi muidugi peaaegu rabanduse saama ja oli koera peale kangesti pahane. Mõtles vaid – tema armas ja sõbralik koer osutus tapjaks!

Vaene perenaine jättis kahe

silma vahele, et bostoni terjerid on kunagi aretatud rotitapjaks ja sellega on seletatavad ka Igori rajud mängud karvaste mänguasjadega. Mänguloom tuleb tingimata „maha murda” ja sisikond (vatt) välja kiskuda. Iga nädal uus mänguasi. „Küll sa oled paha koer,” ohkab perenaine.

Igor ei ole paha koer. Minu bostoni Paula käitub täpselt samuti. Ta ei ürita maha murda meie kassi Maximi. See on ka loomulik, sest Maxim on elanud meie peres Paulast kauem ja on karja hierarhias kõrgemal positsioonil. Aga ma ei oleks kindel meie hoovi juhuslikult sattuva kassipoja saatuses. Me ei saa loota, et hea lastetuba ja kasvatus suudaksid oluliselt mõjutada aastasadade jooksul tekkunud instinkte. ●

Filmisari

Enn Säde
Helirežissöör ja dokumentalist

FILMI SÜND

Sõjafilm käis suure paugutamisega

10. augustil 1967 teeb Tallinnfilmi pürotehnik Gunnar Vilms ettevalmistusi Eesti laskurkorpuse Emajõe forsseerimise filmimiseks. Tal tuleb panna umbes 60 mängu-lõhkelaengut nn voronkadesse ehk jõekaldasse tehtud aukudesse, millesse sätitakse elektrisüütega laeng ja peale puistatakse freesturvas. Plahvatus tuleb pildiliselt efektn, aga ohutu, heli vahetatakse välja tõelise plahvatuses kõmakaga.

Kes jõuaks neid auke kae- vata – nii lõhkavad pürotehnik ja tema abilised kümneid lehtreid tõeliste lõhke- laengutega. Sõjaväelased ja miilits on ala sadade meetrite ulatuses sisse pü- ranud, laevaliiklus oleks just nagu peatatud. Siis käib järjekordne kõmakas – tõeline! – ja üks paras munakivi lendab üle 150 meetri, pörkab lepavõsa tagant tuleva jõelaeva teki- le, läheb pooleks ja haavab tõsiselt madruseid Kripsoni ja Stepanovit.

Seda õnnetust poleks küll vaja olnud: fil- mirühm rabeleb niigi ajahädas, režissöör Jüri Müür saab Tallinnast ja Moskvast pea üle päe- va suuniseid, kuidas seda filmi ikkagi õigesti teha. Võttet peatatakse, ent siis leitakse väl- japääs – hädaga sööb vanakurat ka kärbsed – ja siinsamas Emajõe kaldal võetakse üles öine Tehumardi käsikähmlus.

Helioperaator Kadi Vihalem, just äsja Müü- riks saanud kooliõde, helistab mulle stuudio- se ja palub kiiresti järele saata uue heliauto, vanaga olevat midagi kehvasti. Nii maandun- gi võtteplatsile. Eelmisel õhtul on olnud Kal- ju Komissarovi pulmapidu, kolmanda kursuse tudeng mängib reamees Loogi. Filmirühm näib üpris väsinud ning operaator, ainsana kaine ja ärksa olekuga Miša Dorovatovski palub mind appi raketiefekte tegema. Nii saangi kaamera taga mingit puutoki otsa seotud põlevat asjan- dust (*Falschfeuer*’iks hüütud) tõsta ja langeta- da, otsekui rakett tõuseks ja langeks...

KAHEKÜMNE VIIES FILM

„Inimesed sõdurisinelis”

- **Stsenaristid:** Paul Kuusberg, Lembit Remmelgas ja Jüri Müür
- **Lavastaja:** Jüri Müür
- **Operaator:** Mihhail Dorovatovski
- **Kunstnik:** Halja Klaar
- **Helilooja:** Heino Tamberg

Osades:

- **Kalm** – Rudolf Allabert
- **Tääger** – Heino Raudsik
- **Mänd** – Leonhard Merzin
- **Veski** – Arvi Hallik
- **Raudnask** – Hans Kaldoja
- **Agur** – Tõnu Mikiver

Esilinastus ETV ekraanil
1. jaanuaril 1969

Eesti filmiklassika

●● Sarja kahekümne viies film „Inimesed sõdurisinelis” on juba homsest müügil hästi- varustatud müügi kohtades hinnaga 4,99 eurot.

Sõdurisinelid on vaekausil koos ajaloo, filmi ja tõega

Plakat: Tallinnfilm

Jüri Müürile on „Inimesed sõdurisinelis” neljas män- gufilm ja muidugi must- valge. Aga ühtlasi ka esimene film, kus ta kõrval ei ole kaas- režissöörina Grigori Kroma- novi või Arvo Kruusementi. Tõsi, Kruusement saadetakse pärast rängast autoõnnetusest paranemist filmirühma juur- de, aga kuna Jüri ja tema vere- grupp on üpris erinev, lahkub ta sealt õige pea: „Plärtsu- ta ise oma raketipüstolit!” Jüri on stsenaariumi vas- tu võtnud omamoodi õhina- ga, see oleks nagu tema maa- ilm: mundrid, relvad, paugud, plahvatused.

Paul Kuusbergi „Enn Kal- mu kaks mina” on ilmunud Hruštšovi sula ajal 1961. aastal, stsenaariumi kirjutamise taotluse toob kirjanik stuu- diosse 1963. aastal ja seda ei võeta sugugi hurraaga vastu. Seda enam, et Glavliti tsen- sor märgib sama aasta aruan- des Kuusbergi romaani koh- ta: „Oli poliitilisi vahelesegami- si.” (Mis kena eufemism!) Nii järgneb veel mitu käsikir- javarianti.

Algusest peale on toimetaja- jaks Lembit Remmelgas, ajas- tu ja asjaoludega vägagi hästi kursis olev isik. Kuni töösse lülitub režissöörina Müür, aga teda ootavad ees juba Mosk- va kinokomitee nõudmised, mis jäävadki mantrana seda filmi saatma: ei mingeid töö- laagreid, tuleb eredamalt näi- data, mida tõi Nõukogude võim Eestile, vennasrahvaste abi rindel...

Hingeelu ei huvita

Müür kirjutab režii stsenaariu- mi ja film saab nimeks „Inime- sed sõdurisinelis”, otsekui alla kriipsutades, et filmi autorit ei huvita psühholoogitse- mine, ümberkasvamine („kaks mina”) ega muu selline värk. „Sõda on õudne ja ropp töö.” Sellega ajab ta vihale Kuus- bergi, kellelt tuleb toimetusse 13-leheküljeline äge protestiaval- dus. Kaasstsena- ristideks ilmu- vad Müür ja Remmelgas, Kuusbergi honorari tõstetakse. Müüri ja

Remmelgat tundub rohkem huvitavat laskurkorpuse aja- lugu kui kiiruga mobiliseeri- tud eesti sõdurpoiste hingeelu, olgugi see ümberkasvamine Nõukogude soldatiteks. Püüd- lik deklaratiivsus ja osalt selle- ga kaasas käiv illustratiivsus ei tee loost liha ega kala: sisse- ja

väljajuhatavad kroonikakaad- rid ei sobitu filmikoesse, nen- de vastu on algusest peale ka

päeva (?) ulatuses sõdureid Tapalt, tankid tuuakse Komi ANSV-st, osa välisvõtteid tuleb

Komis ja Uuralites.

Ja siis läheb lahti „rahvatants”. Ope- raator Miša Doro- vatovski on jõud- nud filmida alla poole tunni toorma- terjali ängistavatest

töölaagritest, kus eesti sõdur- poisid „surevad kui kärbsed”, kui filmirühmale hakkab kaela sadama tuld ja tõrva. Moskva kinokomitee esitab hüsteerilis- kategoorilise nõudmise visa- ta filmist välja näljast nõrke- vate eesti sõduritega töölaag- rid. Stuudios kipub minema kodusõjaks.

Paraku on ajalooline tõde masendavam, kui tollal usu- takse teadvat. Velikije Lukis

võis eestlastel kaotusi olla 4000–5000 sõdurit, ehk teisiti – hukkus või sai raskelt haav- vata ligikaudu pool korpuse isikkoosseisu. Ja vangi andis end 1300–2000 eestlasest puna- võitlejat.

Film jääbki võnkuma luba- tu ja lubamatu vahel. Müür nähtavasti kaotab enesekind- luse, filmi ümber seбивad „rah- vatantsijad” kindlustavad ennast iga kandi pealt, lugu muutub kohati lamedaks ja igavaks.

Näiteks ei ole kordagi näha tõelisi Venemaa tagamaid oma armetute külade ja teedega, filmi lõpetamise hüsteerias lisatakse sinna piinlikkust tekitavaid episoodi (Kalm palavikuga sonimas: „Ma ei ole reetur, ma olen aus eest- lane!”). ●

„Sõda on õudne ja ropp töö,” ütleb Müür ja ajab vihale stsenaarist Kuusbergi.

Kuusberg. Hiljem Remmelgas vabandab: nii õnnestuks ehk täita Moskva nõudmisi... Nii et ajalugu, film ja tõde.

Lubatu ja lubamatu vahel

Esiootsa näib, et kohalikud ideoloogiasad on aktsepteeri- nud Müüri taotlust teha doku- mentaalset laadi film ja ülepai- sutatud eelarveread neelataks alla. Kirja pannakse: lahin- gustseenides osaleb 7000 inim-

LEHT + DVD

ISSN 1406-0779

●●● Eesti Päevaleht

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastoid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastoid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehele sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epL.ee **Eesti uudised** 680 4400, **kohalikud uudised** 322 3487, **välisuudised** 680 4455, **Ärileht** 680 4400, **arvamus** 680 4450, **kultuur** 680 4470, **sport** 680 4490. **Tellimine** 680 4444, **tellimine välismaale** KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, **reklaam** 680 4500. **EPL Online** www.epL.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

LEHT

ISSN 1406-0869